

TYSVÆR KONTROLLUTVAL

MØTEINNKALLING

Dato: måndag 19. februar 2024
Tid: kl. 14.00
Sted: Tysvær rådhus, formannskapssalen

Forfall meldes til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS tlf. 959 86 977 eller
e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller meiner seg ugild, må gje melding så tidleg som råd er. Varamedlem vil bli innkalla særskilt. Saker merka *Ikkje offentleg - jf. off.l.*, blir berre sende til medlemmer/varamedlemmer.

Sakskart vil bli lagt ut på kommunen si nettside og på www.kontrollutvalgene.no.

I etterkant av møtet inviterer Rogaland Revisjon til dialogmøte for å få innspel i arbeidet med ny risiko- og vesentleganalyse.

SAKSLISTE:

01/24 Godkjenning av protokoll frå møtet 28.11.23

02/24 Rogaland Revisjon IKS om revisor si rolle og ansvarsområde

03/24 Plan for orienteringar frå administrasjonen

04/24 Årsmelding for kontrollutvalet 2023

05/24 Referat- og orienteringssaker

Ymse

Aksdal, 12.02.24

Svein Terje Brekke
Utvalsleiar

Sjur Hatlen
Utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (til orientering)
Varamedlemmer (til orientering)

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	19.02.24	01/24
Saksansvarleg	Arkivkode	
Sjur Hatlen	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 28.11.23

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval 28.11.23 blir godkjent slik han ligg føre.

Vedlegg: protokoll frå møtet 28.11.23

Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 28.11.23 følgjer vedlagt. Protokollen er lese gjennom og førebels godkjent av leiar i etterkant av møtet og er sendt øve til kommunen slik han ligg føre. Det er ikkje komme merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen blir formelt godkjent i dette møtet.

Aksdal, 12.02.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

TYSVÆR KONTROLLUTVAL**PROTOKOLL**

Tysdag **28. november 2023** blei det halde møte i Tysvær kontrollutval under leiding av utvalsleiar Svein Terje Brekke.

MØTESTAD:	Tysvær rådhus, kantina
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 18.00 – kl. 19.35
MØTANDE MEDLEMMER:	Svein Terje Brekke (Krf), Stig Hop (INP), Bodil Tungland (Ap), Karsten A. Larsen (Frp) og Åse-Berit Apeland Rolland (Sp)
MØTANDE VARAMEDLEMMER:	Ingen
FORFALL:	Ingen
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Rådgivevar Sjur Hatlen Haugaland Kontrollutvalgssekretariat
FRÅ ROGALAND REVISJON IKS:	Revisjonsdirektør Rune Haukaas
FRÅ ADMINISTRASJONEN MØTTE:	Rådmann Sigurd Eikje
ANDRE SOM MØTTE/TILHØYRAR:	Styreleiar i Rogaland Revisjon, Kari Raustein
MERKANDER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Ingen

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

Leiar innleia møtet med namneopprop og ein presentasjonsrunde.

SAK 19/23 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 26.09.23**Sekretariatet si innstilling:**

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval den 26.09.23 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 28.11.23:

Utvalet hadde ingen merknader til vedlagte protokoll.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.11.23:

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval den 26.09.23 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 20/23 KONTROLLUTVALET SINE OPPGÅVER OG ANSVAR

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar gjennomgangen av utvalet sine oppgåver og ansvar til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 28.11.23:

Utvalssekretær orienterte om utvalet sine ulike oppgåver, mandat og ansvarsområder.

Sekretæren og revisor svara på spørsmål frå medlemmene. Utvalet hadde ingen merknadar.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.11.23:

Tysvær kontrollutval tar gjennomgangen av utvalet sine oppgåver og ansvar til orientering.

SAK 21/23 REVISOR SI EIGENERKLÆRING FOR 2023

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar dei framlagde eigenerklæringane, dagsett 22.06.23, frå Rogaland Revisjon IKS til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 28.11.23:

Revisor viste til dei skriftlege erklæringane. Utvalet hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.11.23:

Tysvær kontrollutval tar dei framlagde eigenerklæringane, dagsett 22.06.23, frå Rogaland Revisjon IKS til orientering.

SAK 22/23 ORIENTERING OM REVISJONSSTRATEGI OG FORENKLA ETTERLEVINGSKONTROLL FOR 2023

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar revisor sin gjennomgang om revisjonsstrategi og plan for forenkla etterlevingskontrollen for revisjonsåret 2023 til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 28.11.23:

Revisor hadde ei grundig orientering om revisjonsstrategien. Han forklarte mellom anna om vesentlegheitsgrenser, risikovurderingar, planlagde angrepsvinklar og om forenkla etterlevingskontroll. Han viste også nokre nøkkeltal for kommunen. Medlemmene fekk svar på spørsmål frå revisor.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.11.23:

Tysvær kontrollutval tar revisor sin gjennomgang om revisjonsstrategi og plan for forenkla etterlevingskontrollen for revisjonsåret 2023 til orientering.

SAK 23/23 BESTILLING AV RISIKO- OG VESENTLEGHEITSVURDERINGAR OG PLANAR FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIGARSKAPSKONTROLL 2023 - 2027 FOR TYSVÆR KOMMUNE**Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:**

Tysvær kontrollutval bestiller risiko- og vesentlegheitvurderingar og Planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll 2023-2027 for Tysvær kommune slik den ligg føre i vedlagt prosjektmandat/ med desse endringane.

Ramma vert sett til 145 timar.

Handsaming i kontrollutvalet 28.11.23:

Revisor orienterte om kva ein risiko- og vesentlegheitvurdering er og at denne dannar grunnlaget for planane som utvalet seinare skal utforma for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Medlemmene stilte spørsmål og revisor svarte.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.11.23:

Tysvær kontrollutval bestiller risiko- og vesentlegheitvurderingar og Planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll 2023-2027 for Tysvær kommune slik den ligg føre i vedlagt prosjektmandat/ med desse endringane.

Ramma vert sett til 145 timar.

SAK 24/23 MØTEPLAN FOR 2024**Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:**

Tysvær kontrollutval vedtar følgjande møteplan for 2024:

måndag 19. februar, 13. mai, 10. juni, 9. september og 11. november kl. 14.00.

Utvalssekretær kan i samråd med leiar endre møtedato om det vert naudsynt.

Handsaming i kontrollutvalet 28.11.23:

Leiar og sekretær gjorde greie for framlegget. Medlemmene meinte forslaget til datoar og møtetidspunkt var i orden.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.11.23:

Tysvær kontrollutval vedtar følgjande møteplan for 2024:

måndag 19. februar, 13. mai, 10. juni, 9. september og 11. november kl. 14.00.

Utvalssekretær kan i samråd med leiar endre møtedato om det vert naudsynt.

SAK 25/23 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 28.11.23

- 23. Statusrapport pr. november 2023.
- 24. Kst. vedtak 19.10.23, sak 67/23 – Val av kontrollutval 2023-2027
- 25. Innkalling til møte i havnerådet 30.11.23
- 26. Innkalling til representantskapsmøte 08.12.23 – Haugaland Vekst IKS
- 27. Invitasjon til dagskonferanse i Sandnes 18.01.24
- 28. Invitasjon til NKRF's kontrollutvalgskonferanse 31.01 – 01.02.24 – se www.nkrf.no
- 29. «Kontrollutvalget er verken klageinstans eller domstol» – Kommunal rapport 24.07.23
- 30. «Kommunestyret må kjenne sitt kontrollansvar» – Kommunal rapport 19.09.23

Handsaming i kontrollutvalet 28.11.23:

Leiar orienterte kort om referatsakene. Medlemmer som ønskjer å reise på konferansar melder frå til sekretariatet.

Utvalet hadde ingen særskilte merknader til referatsakene.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 28.11.23:

Referat- og orienteringssakene nr. 23 – 30 blir tatt til orientering.

EVENTUELT

Medlemmene ønskja å få opplæring i bruk av Ipad. Sekretær vil undersøke moglegheit for ei slik opplæring.

Neste møte: måndag 19. februar 2024, kl. 14.00

Saker: årsmelding for 2023, arbeid med ROV-analysen, plan for orienteringar og forvaltningsrevisjonsrapport «Beredskap, hendingar og katastrofar».

Aksdal, 28.11.23

Svein Terje Brekke
Kontrollutvalsleiar

Sjur Hatlen
Utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	19.02.24	02/24
Saksansvarleg		Arkivkode
Sjur Hatlen		216

ROGALAND REVISJON IKS OM REVISOR SI ROLLE OG ANSVARSOMRÅDE

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval tar informasjonen frå Rogaland Revisjon IKS om revisor si rolle og ansvarsområde i engasjementsbrevet av 13.11.23 til orientering.

Vedlegg: engasjementsbrev frå Rogaland Revisjon, dagsett 13.11.23

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet skal halde seg informert om revisjonsarbeidet og sjå til at rekneskapen blir revidert på ein trygg måte. Kontrollutvalet må difor ha kunnskap om revisor sine oppgåver og ansvar.

Saksorientering

Revisor har i sitt engasjementsbrev omtala si forståing av revisjonsoppdraget og innhaldet i revisjonsarbeidet med utgangspunkt i revisjonsvedtektene som gjeld for kommunar og fylkeskommunar. Brevet omtalar revisor sine oppgåver og plikter og kva revisor ventar at leiinga og administrasjonen gjer i samanheng med at dei legg fram rekneskapen. Eit av hovudpunkta i brevet omtalar rapportering frå revisor og dialog med kontrollutvalet og administrasjonen. Den/dei som utfører revisjon eller annen kontroll for kommunen skal jamleg vurdere sin sjølvstendige status. Oppdragsansvarleg revisor skal kvart år, og elles ved behov, gje ein skriftleg eigenvurdering av sin sjølvstendige status til kontrollutvalet. Eigenerklæring frå oppdragsansvarleg revisor blei handsama i møtet 28.11.23.

Sekretariatet sine vurderingar

Engasjementsbrevet frå revisor gir kontrollutvalet kunnskap om revisor si rolle og ansvarsområde. Det blir gitt informasjon om lov, forskrifter og faglege standardar som ligg til grunn for revisor sitt arbeid. Informasjonen er grunnleggjande for kontrollutvalet sine oppgåver, mellom anna med å sjå til at rekneskapen blir revidert på trygt vis.

Aksdal, 12.02.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

Til kontrollutvalget i Tysvær kommune

ENGASJEMENTSBREV - TYSVÆR KOMMUNE

1. Innledning

Rogaland Revisjon IKS ble gjennom selskapsavtale sist justert 17.03.2023, valgt til revisor for Tysvær kommune. Revisjonen består av regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov og andre uttalelser og kontrollhandlinger, og omfatter revisjonen av kommuneregnskapet, årsregnskapene for kommunale foretak og konsolidert årsregnskap.

Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommuner og fylkeskommuner, herunder standarder for god kommunal revisjonsskikk, vil vi i dette brevet beskrive vår forståelse av revisjonsoppdraget, slik at utvalget får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av oss.

Utkast til budsjett fremmes til kontrollutvalget, som iht. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 legger frem eget budsjett for kommunestyret for godkjenning. Rogaland Revisjon IKS legger frem tertialrapport over tidsforbruk sammenholdt mot rammen. Tilleggstjenester avtales spesielt.

2. Revisjonen - formål og innhold

Revisor skal utføre regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov, jf. kommuneloven § 24-2. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Vi vil gjennomføre og rapportere resultatene av vår revisjon i henhold til god kommunal revisjonsskikk, som er en rettslig standard. Innholdet i dette begrepet er normert av kommunelovens bestemmelser om revisjon, tilhørende forskrifter og etablerte og anerkjente standarder på området. Som medlem av NKRF – kontroll og revisjon i kommunene er vi underlagt jevnlig eksterne kvalitetskontroller.

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget i samsvar med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19.

Ledelsens ansvar

I henhold til kommuneloven er kommunedirektøren ansvarlig for at kommunens interne kontroll og forskrifter følges, herunder at økonomiforvaltningen er ordnet på en betryggende måte. Det er også kommunedirektørens ansvar å utarbeide og fremme kommunens årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. og god kommunal regnskapsskikk.

Kommunens ledelse har også ansvaret for at vi som revisor har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon vi finner nødvendig for å kunne utføre vårt arbeid, herunder korrespondanse, kontrakter, protokoller mv. Dette inkluderer også tilgang til systembeskrivelser og nødvendig veiledning.

Kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har det øverste ansvaret for å kontrollere den kommunale forvaltning. Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg til å forestå løpende kontroll med den kommunale forvaltning på sine vegne. Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskap blir forsvarlig revidert. Videre skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper (eierskapskontroll).

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak, kommuneloven § 23-3.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide planer som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Planene skal baseres på en risikovurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper og av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Planene skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller basert på plan vedtatt av kommunestyret.

Innenfor forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er det NKRF som er det standardsettende organ. Grunnlaget og bakgrunnen for den enkelte forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll vil være beskrevet ved planlegging og rapportering av hvert oppdrag, slik at denne oppgaven

ikke blir beskrevet ytterligere i dette brevet. Se for øvrig nærmere om rapportering under eget avsnitt.

Oppdragsansvarlig revisor utpekes av revisjonsenheten til hvert oppdrag i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Regnskapsrevisjon

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

I regnskapsrevisjonen er vår hovedoppgave å kontrollere om årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon og å avgi en uavhengig uttalelse (revisjonsberetning) om at revisor har betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon og at det er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. I tillegg kontrollerer vi om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Vi kontrollerer om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever, og om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet. Vi ser også etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene er dekkende beskrevet i årsberetningen.

Årsregnskapet, herunder konsolidert årsregnskap, skal iht. kommuneloven § 14-6 være avlagt av kommunedirektøren innen 22. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis senest 31. mars.

Videre er det vår oppgave å se etter at kommunen har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Revisjonens utførelse og forholdet til intern kontroll

God kommunal revisjonsskikk innebærer blant annet at vi kontrollerer utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foretar analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som vi etter forholdene finner hensiktsmessige.

På grunn av en revisjons iboende begrensninger, sammen med den interne kontrollens iboende begrensninger, er det alltid risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes, selv om revisjonen er planlagt og utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Ved vår risikovurdering vurderer vi de interne kontrollene som er relevant for kommunens eller enhetens utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for effektiviteten av enhetens interne kontroll. Slike revisjoner eller gjennomganger vil eventuelt kunne avtales.

Generelt vil en effektiv intern kontroll redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risikoen. Omfanget av vårt revisjonsarbeid vil påvirkes av kvaliteten på, og effektiviteten av kommunens interne kontroll, samt regnskaps- og rapporteringsrutiner. Vi vil rapportere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som vi har identifisert under revisjonen, se nærmere om dette under avsnittet rapportering.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Når vi konkluderer om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i revisjonsberetningen, vil revisjonen være utført i samsvar med den internasjonale standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingen av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om kommunens interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokføringsskikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

I samsvar med kommuneloven § 24-9 er det vår oppgave å se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Kontrollen skal i utgangspunktet gjennomføres med begrensede ressurser og baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering som legges fram for kontrollutvalget. Resultatet av kontrollen rapporteres i en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget som avgis senest 30. juni.

Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og avgis etter RSK 301 «Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen». Standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå moderat sikkerhet i uttalelsen om etterlevelse på det området som velges for kontroll.

Misligheter

Revisor bidrar gjennom revisjonen til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal revisor straks melde fra om det til kontrollutvalget i nummerert brev, dette fremkommer i kommuneloven § 24-7.

Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende nytt brev til kontrollutvalget. Revisor skal sende kopi av brevet til kommunedirektøren.

Andre bekreftelser enn revisjonsberetningen som inngår i oppdraget

Vi vil avgi følgende revisorbekreftelser mv. i samsvar med lov og god kommunal revisjonsskikk:

- Underskrift på kontrolloppstilling over bokførte og innberettede beløp (skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11)
- Kompensasjonsmelding for merverdiavgift
- Bekreftelser på prosjektregnskap o.l. i henhold til ISA 805
- Uttalelse om kommunens dokumentasjon for låneopptak, jf. kommuneloven § 14-14
- Bekreftelse av kommunens rapportering av antall personer med psykisk utviklingshemming
- Refusjonskrav for utgifter til særlig ressurskrevende tjenesterhelse- og omsorgstjenester
- Andre revisjonsbekreftelser etter forespørsel fra kommunen

Oppdragsansvarlig revisor

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er undertegnende.

Eventuelt skifte av oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vil bli varslet skriftlig til kontrollutvalget.

3. Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos kommunen og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene.

Både oppdragsansvarlig revisor og revisjonsmedarbeiderne har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Dette følger av kommunelovens § 24-2 femte ledd. Det er gjort unntak fra taushetsplikten for rapportering av mulige straffbare handlinger, herunder ivaretagelse av rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget er avsluttet.

Taushetsplikten er dog ikke til hinder for at kontrollutvalget får den informasjon om resultater av revisjonen som er nødvendige.

Våre leverandører av IKT-tjenester og -programvare får tilgang til fortrolig informasjon når det er nødvendig i forbindelse med drift av og endringer i våre informasjonssystemer. Vi har ansvar for å ha et forsvarlig system for informasjonssikring. Dette omfatter også våre leverandører av IKT-tjenester.

Årsregnskapet, herunder konsolidert årsregnskap, skal iht. kommuneloven § 14-6 være avlagt av kommunedirektøren innen 22. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis senest 31. mars.

4. Rapportering og dialog

Engasjementsbrev for revisjonsoppdraget utarbeides for hver valgperiode eller oftere dersom det er forhold som tilsier det.

Revisjonen utarbeider oppstartsbrev årlig i forbindelse med oppstart av regnskapsrevisjonen og ved oppstart av det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjektet og eierskapskontrollen. Oppstartsbrevene sendes administrasjonen.

Revisjonen rapporterer forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller til kontrollutvalget i egne rapporter.

Regnskapsrevisjonen rapporteres slik til kontrollutvalget:

1. Presentasjon av revisjonsstrategi ved inngangen til nytt revisjonsår
2. Oppsummering av årets revisjon og revisjonsresultater ved avslutning av revisjonen
3. Revisjonsberetning
4. Nummererte brev (se nedenfor)
5. Skriftlig uttalelse om forenklet etterlevelseskontroll

Vi legger vekt på å ha en god dialog med kontrollutvalget.

Nummererte brev

Vi kan gjennom regnskapsrevisjonen finne forhold som ikke blir påpekt i revisjonsberetningen, men som vi finner det nødvendig å påpeke i nummerert brev. Slike nummererte brev vil bli sendt til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har et ansvar for å påse at forhold som er påpekt av revisor blir fulgt opp.

I henhold til kommuneloven § 24-7 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e. enhver mislighet
- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp i nummererte brev, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Brev med påpekning av mindre vesentlige feil eller mangler vil bli sendt direkte til administrasjonen.

Uttalelser fra kommunens ledelse

I forbindelse med årsavslutningen vil vi i henhold til god kommunal revisjonsskikk innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om fullstendigheten og riktigheten av de opplysninger som gis i årsregnskapet. På samme måte er vi pålagt å innhente skriftlige uttalelser fra ledelsen om kjennskap til eller mistanke om misligheter mv. Disse uttalelsene vil innhentes fra administrasjonen.

I forbindelse med avslutningen av forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen innhenter revisor en skriftlig uttalelse fra ledelsen for den aktuelle kontrollen.

5. Personvern

For å gjennomføre revisjonen og andre oppdrag under dette engasjementsbrevet, vil vi behandle personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring.

Personvernerklæringen er tilgjengelig på vår nettside [Hjemmeside - revisjonsselskap]. Vi er behandlingsansvarlig etter personvernreglene for de personopplysningene vi behandler i forbindelse med oppdraget og vi inngår derfor ikke en databehandleravtale.

6. Andre tjenester

Vår organisasjon har medarbeidere med betydelig kompetanse og praksis innenfor mange fagområder. Dette gjør oss i stand til å yte kompetent veiledning til dere, og som medlem av NKRF kan vi også trekke på kompetansen i et stort fagmiljø. Vi bistår gjerne med veiledning innenfor intern kontroll, merverdiavgift, regnskapsføring, budsjetter, lov og forskrifter osv., så langt det lar seg gjøre innenfor vår oppgave som revisor.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med kontrollutvalgets forståelse av revisors rolle og ansvarsområder, og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid. Hvis noe er uklart eller utvalget har spørsmål, er det bare å ta kontakt.

Stavanger, 13.11.2023
Rogaland Revisjon IKS

Rune Haukaas
Revisjonsdirektør

TYSVÆR KOMMUNE**Saksframlegg**

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	19.02.24	03/24
Saksansvarleg		Arkivkode
Sjur Hatlen		216

PLAN FOR ORIENTERINGAR OM RESULTATOMRÅDA OG STABS-FUNKSJONANE**Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:**

Tysvær kontrollutval vedtek følgjande plan for orienteringar frå administrasjonen:

13.05.24	administrasjonen v/rådmann
10.06.24	helse og mestring v/kommunalsjef
09.09.24	oppvekst og kultur v/kommunalsjef
11.11.24	økonomiavd. v/økonomisjef

1. møte 2025	samfunnsutviklar v/kommunalsjef
2. møte 2025	personal- og organisasjonssjef
3. møte 2025	
4. møte 2025	

Tidsramma vert sett til 30 min. inkludert spørsmål.

Sekretariatet får fullmakt til å invitere i ei anna rekkefølge enn slik lista over kommunale leiarar er sett opp, dersom den inviterte ikkje har høve til å stille i det aktuelle møtet.

Saksorientering:

Kontrollutvalet var i førre periode nøgd med å få orienteringar om drifta av kommunen og kva som skjer innan resultatområda. Sekretariatet vil gjere framlegg om eit slikt opplegg i 2024 og for neste år.

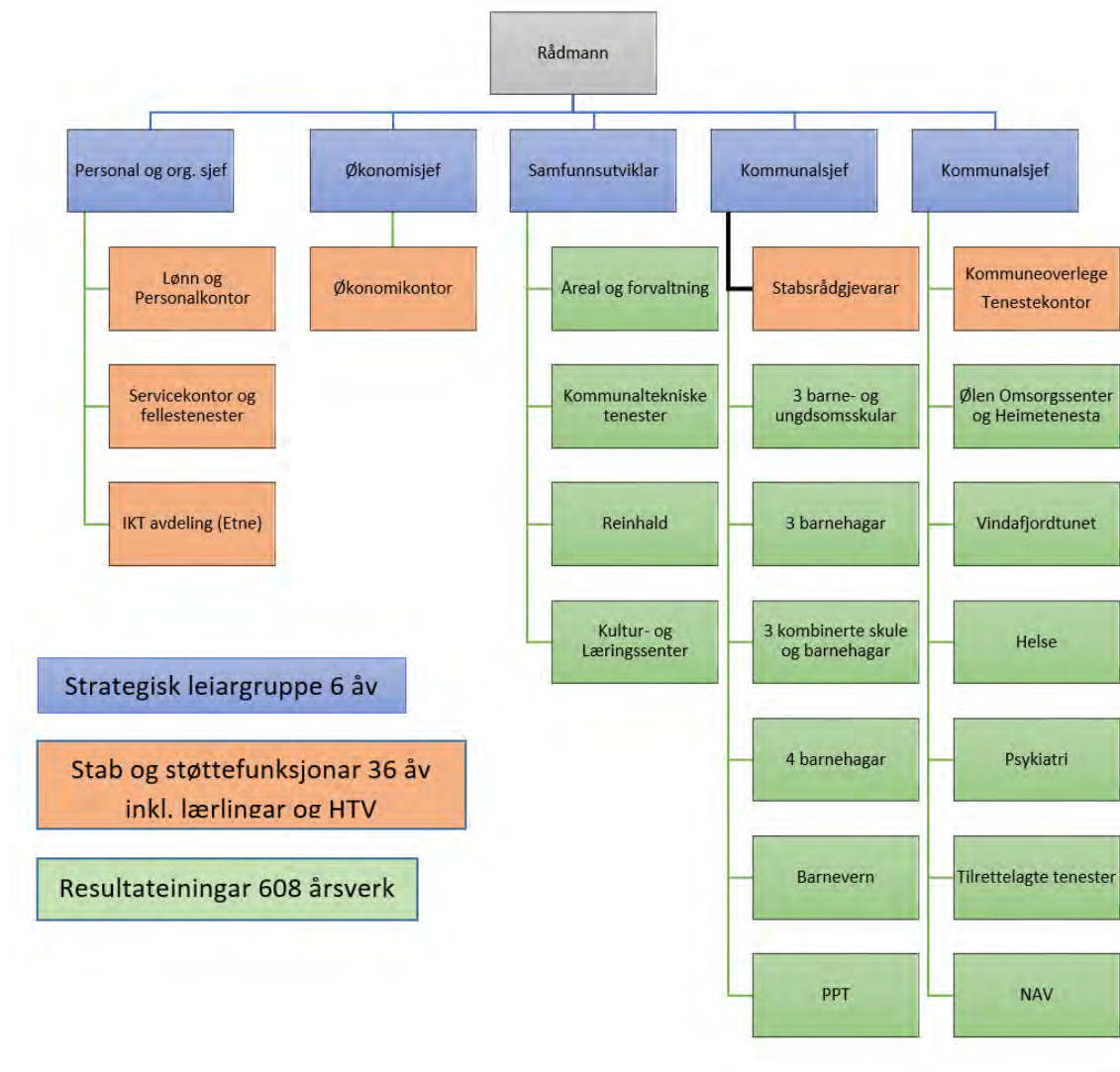
Kontrollutvalet vil på denne måten kunne bli betre kjent med kommunen si drift og utfordringar.

Ut frå planen blir einingsleiarane invitert til kontrollutvalsmøta, for på generell basis å gjere greie for sitt arbeids- og ansvarsområde.

TYSVÆR KOMMUNE

Saksframlegg

Tysvær kommune sitt organisasjonskart (henta frå heimesida):

Dersom utvalet ønskjer det kan planen seinare bli oppdatert og ein kan invitere andre leiarar som til dømes skulesjef, barnehagesjef, omsorgssjef og fagsjef.

Sekretariatet har laga eit framlegg til plan for dei ulike orienteringane. Utvalet kan endre på planen slik dei måtte ønskje. Det kan uansett bli endringar dersom foreslått tidspunkt ikkje skulle passe for den som er invitert.

Dersom nokon av utvalsmedlemmene har innspel eller spesielle ønskjer om emne og spørsmål, kan dei sendast sekretariatet i forkant av møtet..

Aksdal, 12.02.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

TYSVÆR KOMMUNE

Saksframlegg

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	19.02.24	04/24
Kommunestyret		
Saksansvarleg	Arkivkode	
Sjur Hatlen	216	

ÅRSMELDING FOR KONTROLLUTVALET 2023

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Tysvær kontrollutval godkjenner årsmeldinga for 2023 (med eventuelle endringar som kjem fram i møtet.

Innstilling til kommunestyret:

Tysvær kommunestyre tek årsmeldinga for 2023 frå kontrollutvalet til orientering.

Vedlegg: framlegg til årsmelding for kontrollutvalet 2023

Saksorientering

I følge kommuneloven § 23-5 skal, ”kontrollutvalget *rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget*”.

Utkast til årsmelding for kontrollutvalet si verksemd i 2023 følgjer vedlagt. Den er sett opp etter omtrent same mal som tidligare årsmeldingar.

Årsmeldinga summerer opp utvalet sin aktivitet i 2023 og gir eit samandrag av dei hovudsaker som utvalet har hatt til handsaming gjennom året. Årsmelding gjer dessutan ei total oversikt over alle saker som har vore handsama og saker til orientering.

Årsmeldinga vert lagt fram for kommunestyret etter at kontrollutvalet har godkjent den. Eventuelle endringar som måtte komme frå utvalet vil bli innarbeida før den blir vidaresendt.

Aksdal, 12.02.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

KONTROLLUTVALET I TYSVÆR

ÅRSMELDING
2023

INNLEIING

Kontrollutvalet si årsmelding er ei tilbakemelding til kommunestyret om utvalet si verksemd og kva saker og oppgåver som er tatt opp, drøfta og handsama i 2023.

I følgje kommunelova § 23-5 skal **"kontrollutvalet rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret"**.

1. OM KONTROLLUTVALET

Kontrollutvalet er eit lovpålagt organ som på vegne av kommunestyret skal syte for tilsynet med forvaltninga av kommunen (rekneskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon) og selskap som kommunen eig (eigarskapskontroll). Utvalet skal også sjå til at revisjonen fungerer på ein trygg måte. Ordninga er heimla i kommunelova og i eiga forskrift om kontrollutval og revisjon.

Kontrollutvalet er ikkje underlagt andre organ enn kommunestyret og rapporterer og legg fram si innstilling til dette. Kontrollutvalet har eige reglement, vedteken av kommunestyret fyrste gong i 2012 og det blei revidert i 2020, som følgje av ny kommunelov.

Det er kommunestyret sjølv som vel medlemmene. Kontrollutvalet skal ha minst fem medlem, og etter § 23-1 skal minst eit medlem veljast blant kommunestyret sine representantar. Tilsette i kommunen er utelukka frå val til kontrollutvalet.

Medlemmene kan heller ikkje vere medlem/varamedlem i andre utval, som har avgjerdsrett, eller vere i styret eller bedriftsforsamlingar, der kommunen har eigarinteresser.

2. MEDLEMMENE I UTVALET

For valperioden 2019-2023 har kommunestyret vald følgjande medlemmer:

Faste medlemmer

Leiar Ola S. Apeland (H)
 Nestleiar Karsten A. Larsen (Frp)
 Medlem Emly Årvik (Ap)
 Medlem Svein Terje Brekke (Krf)
 Medlem Marit Hølland Gjødrem (Sp)

Varamedlemmer:

1. Lars Birger Baugstad (Frp)
~~2. Jorunn Synnøve Stava (H) (anna utval)~~
 2. Wenche Hellesund (V)
 3. Inge Lundervold (Sp)
 4. Henry Dybdahl (Ap)

For valperioden 2023-2027 har kommunestyret vald følgjande medlemmer:

Faste medlemmer

Leiar	Svein Terje Brekke (Krf)
Nestleiar	Stig Hop (INP)
Medlem	Bodil Tungland (Ap)
Medlem	Karsten Arne Larsen (Frp)
Medlem	Åse-Berit Apeland Rolland (Sp)

Varamedlemmer

1. Synnøve Bredal Bjelland (SV)
2. Aud Irene Eikemo (Ap)
3. Vegard Espeland (V)
4. Elisabeth Skjervheim Saxe (Krf)
5. Rune Hagland (H)

Stig Hop er utvalet sin kommunestyrerepresentant. Utvalsleiar har møte- og talerett i kommunestyret, når utvalet sine saker blir handsama. Han kan også overlate denne retten til andre medlem i utvalet.

Ordføraren har møte- og talerett i utvalet. Han har ikkje møtt på nokon av møta i 2023.

Rådmannen har ikkje møterett, men kan innkallast av utvalet. Rådmannen eller andre frå administrasjonen har vore til stades på alle fire møta.

Møta vert gjort kjent på kommunen sine nettsider og sekretariatet sine heimesider (www.kontrollutvalgene.no). På desse stadene vert også sakspapira og protokollar lagt ut.

3. AKTIVITETEN I KONTROLLUTVALET I 2023

Kontrollutvalet har i 2023 hatt 4 møte fordelt på to om våren og to på hausten. Møtet i juni blei avlyst. Kontrollutvalet har opne møte, men dei skal og kan bli lukka når det er heimla i lov.

Utvalet har i 2023 hatt 25 saker til handsaming, der 5 av sakene er vidaresendt til handsaming i kommunestyret. 30 saker er blitt lagd fram til orientering. Samla oversyn over saker følgjer som vedlegg til årsmeldinga.

Det var fleire av medlemmene som deltok på opplæringskvelden for nye kontrollutvalsmedlemmer i Aksdal den 14.11.23.

4. KONTROLLUTVALET SINE HOVUDOPPGÅVER

Kontrollutvalets oppgåve er å drive systemkontroll. Her under ligg å sjå til at kommunen etterlever gjeldande lover og regler, når dei mål kommunestyret har sett og forvaltar ressursane på ein effektiv måte.

For å nå dette målet har kontrollutvalet innsyn i forvaltninga sine dokumenter og kan be om samtaler med rådmannen/administrativ leiing for kontroll med administrasjonen.

Kontroll med det politiske nivået gjennomførast ved tilgang til alle politiske møte. Kontrollutvalet har også møterett om dørene er lukka – så sant det gjeld ein sak som gjeld kontroll og tilsyn.

Oppgåvene er knytt til internt tilsyn og kontroll gjennom rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Utvalet skal også sjå til at revisjonen fungerer.

4.1 REKNEKAPSREVISJON

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen sin årsrekneskap vert revidert på ein trygg måte. Kontrollutvalet skal også halde seg orientert om revisjonsarbeidet og sjå til at det går føre seg i samsvar med lov og føresegner, god kommunal revisjonsskikk (GKR) og kontrollutvalet sine instruksar.

Kontrollutvalet hadde 09.05.23, sak 08/23 kommunen sin årsrekneskap for 2022 til handsaming. Årsrekneskapen viste eit positivt netto driftsresultat med 137,5 mill. kr, som utgjer 10,4 % av driftsinntektene. Resultatet var litt betre enn året før og det låg godt øve teknisk berekningsutval sin tilrådde resultatmargin på 1,75 %.

Revisor hadde levert rein revisjonsmelding. Kontrollutvalet hadde inga merknader til rekneskapen og slutta seg til framlegg til uttale.

4.2 FORVALTNINGSREVISJON

I følgje kommunelova skal kontrollutvalet sjå til at det årlig vert gjennomført forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda. Forvaltningsrevisjon skjer etter kommunestyret sin vedtekne plan for forvaltningsrevisjon.

Ny plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 blei utarbeida i 2020, og var basert på ein Risiko- og vesentleganalyse. Kommunestyret vedtok den nye planen, etter innstilling frå kontrollutvalet, i møtet 22.09.20, sak 82/20.

Rogaland Revisjon sin forvaltningsrapport om «Forebygging og tidlig innsats» blei handsama av kontrollutvalet og kommunestyret våren 2023. Revisor hadde peika på fleire forbedringspunkt, og kom med ni tilrådingar. Det blei ein frist på 12 månader for oppfølging. Det er planlagd oppfølging i mai 2024.

Rapporten om «Effektivisering, forbedring og tjenestetilpasning» blei følgt opp av utvalet og kommunestyret i fyrste halvår 2023. Kommunestyret tok rådmannen si tilbakemelding til orientering.

Kontrollutvalet valde prosjektet «Beredskap, hendingar og katastrofar» som nytt prosjekt for 2023. Prosjektmandatet er utarbeida og rapporten vil bli lagt fram i mai 2024.

Utvalet har også tinga ny Risiko- og vesentleganalyse frå revisor. Denne analysen skal danne grunnlaget for nye planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for perioden 2023 – 2027. Utvalet vil arbeide med desse planane i løpet av 2024.

4.3 EIGARSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalet er også pålagt og sjå til at det vert ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap m.m. Kontrollutvalet skal også her utarbeide ein plan for gjennomføringa av eigarskapskontroll.

Planen for 2020-2024 og retningslinjene for eigarskapskontroll blei vedtatt av kommunestyret i møte 22.09.20, sak 81/20.

Det blei ikkje gjennomført eigarskapskontrollar i 2023.

4.4 REVISOR OG REVISJONEN SITT ARBEID

Tilsyn med revisjonen blir gjennomført ved gjennomgang av revisjonens planer og rapporter. Utvalet innhentar kvart år eigenerklæring frå ansvarleg revisor. Revisor har møte- og talerett i utvalet sine møte.

Rogaland Revisjon IKS har vore kommunen sin revisor sidan 01.07.21, med Rune Haukaas som oppdragsansvarleg rekneskapsrevisor. Samarbeidsavtalen om eigarskap i det interkommunale revisjonsselskapet Rogaland Revisjon IKS blei godkjent av kommunestyret i møtet 15.06.21.

Rogaland Revisjon IKS har, i tillegg til eigenerklæringar, presentert plan for revisjonsarbeidet, orientert om interimisrevisjonsarbeidet og lagt fram planar og risiko- og vesentlegvurderingar og arbeida med forvaltningsrevisjonsrapport.

4.5 ETTERLEVINGSKONTROLL

Kontrollutvalet skal mellom anna *«påseat det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak....»*. Revisor er derfor pålagt å gje ei skriftleg uttale til kontrollutvalet seinast 30. juni. Dette blir kalla «forenkla etterlevingskontroll».

Rogaland Revisjon IKS kom med si uttale for rekneskapsåret 2022 samstundes med godkjenning av årsrekneskapen. Revisor hadde undersøkt etterleving av Lov om offentlege anskaffingar.

Revisor hadde nokre merknader og utvalet vedtok å be om ei tilbakemelding frå administrasjonen innan 01.09.23.

Utvalet var nøgd med tilbakemeldinga frå administrasjonen som vart handsama i møtet 26.09.23.

4.6 TILSYN MED FORVALTNINGA

Tilsyn med forvaltninga kan også skje ved at utvalet får orientering frå rådmannen om spørsmål og saker utvalet har spurt om.

Utvalet vedtok ein plan for orienteringar frå administrasjonen i februar 2020. Planen har seinare blitt oppdatert, og utvalet har også invitert kommunale selskap. I 2023 har rådmannen orientert om velferdsteknologi og TK-2030. Rådmannen eller andre frå administrasjonen har orientert utvalet om aktuelle saker og svara på spørsmål gjennom året.

5 BUDSJETT/REKNESKAP - KONTROLLARBEIDET

Økonomiavdelinga har opplyst følgjande rekneskapstal for 2023:

	REGNSKAP 2022	BUDSJETT 2023	REGNSKAP 2023
Godtgjersle, kurs, m.m	75 550	103 000	61 045
Revisjonstenester	1 057 880	1 054 500	1 194 250
Sekretariatstenester	220 000	229 000	229 000
Sum utgifter	1 354 430	1 386 500	1 484 295

Kontrollutvalet handsama hausten 2023 framlegg til budsjett 2024 for tilsyn og kontroll for 2024. Totalt var framlegg til budsjett inkl. revisjonstenester, sekretariatstenester og kontrollutvalet sine egne utgifter på kr 1 484 000.

6. SEKRETARIATET

Kommunane er pålagt å ha eit kontrollutvalssekretariat som er uavhengig, dvs. ikkje knytte opp mot rådmannen eller revisjonen. Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS kom i drift frå 2005.

Selskapet er eid av 10 kommunar og oppgåvene blir ivaretatt av to tilsette. Sekretariatet har, i tillegg til kontakt og samarbeid med utvala, administrasjon og politisk leiding, samarbeid med tre revisjonsselskap, andre interkommunale selskap i regionen og andre sekretariat, spesielt med Rogaland, Vestland og Agder.

Fast utvalssekretær har vore rådgjevar Sjur Hatlen. Sekretariatet har egne heimesider, www.kontrollutvalgene.no, kor mellom anna alle sakskart, protokollar og rapportar blir lagd ut fortløpande.

For valperioden 2019 – 2023 er Kathrine Bakkevig valt som kommunen sin representant til representantskapet i IKS`et og med Åsmund Sandvik som varamedlem. Bakkevig meldte forfall på kort varsel til representantskapsmøtet 24.04.23.

7. OPPSUMMERING

Aktiviteten i 2023 har vore nokon lunde som planlagt. Rekneskapen for 2022 blei handsama i mai. Forvaltningsrevisjonsrapporten om «Effektivisering, forbedring og tjenestetilpaning» har blitt følgt opp av utvalet og kommunestyret.

Forvaltningsrevisjonsrapporten om «Forebygging og tidlig innsats» har blitt behandla av utvalet og kommunestyret på våren og er planlagt følgt opp i fyrste halvår 2024. Ein forvaltningsrevisjonsrapport om «Beredskap, hendingar og katastrofar» blei tinga i februar og vil bli lagd fram for utvalet i mai 2024. Utvalet har tinga risiko- og vesentleganalyse frå revisor.

Administrasjonen har elles gjort greie for kommunen sin økonomiske situasjon gjennom rekneskap og budsjett, samt orientert om andre aktuelle saker.

Aksdal, den 19.02.24

Stig Hop

Svein Terje Brekke
Leiar

Bodil Tungland

Karsten A. Larsen

Åse-Berit Apeland Rolland

VEDLEGG

OVERSYN OVER SAKER I 2023 – TYSVÆR KONTROLLUTVAL

Saker til handsaming:

- 01/23 Godkjenning av protokoll frå møtet 08.11.22
- 02/23 Forvaltningsrevisjonsrapport - «Forebygging og tidlig innsats i barnehage og barneskole»
- 03/23 Oppfølging av revisjonsrapport - «Effektivisering, forbedring og tjenestetilpasning»
- 04/23 Bestilling av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt – «Beredskap, hendingar og katastrofar»
- 05/23 Årsmelding for 2022 frå kontrollutvalet
- 06/23 Referat- og orienteringssaker 28.02.23

- 07/23 Godkjenning av protokoll frå møtet 28.02.23
- 08/23 Uttale til årsrekneskapen for 2022 – Tysvær kommune
- 09/23 Forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga for 2022 - revisor si attestasjonsuttale
- 10/23 Orientering frå rådmann om «TK-2030»
- 11/23 Handtering av henvendingar til utvalet – 2. gangs handsaming
- 12/23 Referat- og orienteringssaker 09.05.23

- 13/23 Godkjenning av protokoll frå møtet 09.05.23
- 14/23 Orientering frå rådmannen om «Velferdsteknologi»
- 15/23 Oppfølging av forenkla etterlevingskontroll for 2022
- 16/23 Kontrollarbeidet i kommunen - budsjettframlegg 2024
- 17/23 Evaluering av kontrollutvalet sitt arbeid for perioden 2019 - 2023
- 18/23 Referat- og orienteringssaker

- 19/23 Godkjenning av protokoll frå møtet 26.09.23
- 20/23 Kontrollutvalet sine oppgåver og ansvar
- 21/23 Revisor sin egenerklæring for 2023
- 22/23 Orientering om revisjonsstrategi og forenkla etterlevingskontroll for 2023
- 23/23 Bestilling av risiko- og vesentlegheitsvurderingar og planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll 2023 - 2027 for Tysvær kommune
- 24/23 Møteplan for 2024
- 25/23 Referat- og orienteringssaker

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	19.02.24	05/24
Saksansvarleg	Arkivkode	
Sjur Hatlen	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 19.02.24

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Referat- og orienteringssakene nr 1 – 8 blir tatt til orientering.

Saksvedlegg:

1. Statusrapport pr. februar 2024
2. Perioderapportering pr. 31.12.23 frå Rogaland Revisjon IKS
3. Protokoll frå representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS 08.12.23
4. Oppsummering frå Sandnes konferansen 18.01.24
5. Oppsummering frå NKRF konferansen 31.01 – 01.02.24
6. Invitasjon til FKT sin fagkonferanse på Gardermoen 4. – 5. juni
7. Statsforvaltaren i Rogaland – Informasjon om statlege tilsyn med kommunane i 2024
8. Tilsynsrapport frå Statsforvaltaren – FNT skulemiljø v/Grinde skule

Saksorientering

Sakene blir lagde fram for kontrollutvalet til orientering.

Aksdal, 12.02.24

Sjur Hatlen
Rådgjevar/utvalssekretær

Kontrollutvalet – statusoversikt februar 2024

Saker frå bestilling til behandling i kontrollutvalet

Tema	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
ROV og planer for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll	28.02.23	145 timer	Prosjektm andat er utarbeida	Våren 2024	
Beredskap, hendingar og katastrofar	28.02.23	250 timar	Prosjektet er bestilt	13.05.24	

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i utvalet

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Forebygging og tidlig innsats	15.02.22,	28.02.23	04.04.23	13.05.24	

Tidlegare prosjekt

Tema	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Fylgt opp i KU/KST	Merknader
Effektivisering, forbedring og tjenestetilpasning	18.05.21, sak 11/21	09.11.21, sak 25/21	14.12.21, sak 85/21	28.02.23/ 04.04.23	
Kvalitetssikring av plan- og byggesakshandsaminga	05.02.20	09.06.20, sak 15/20	29.09.20, sak 83/20	29.03.22, sak 14/22	
Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024	02.12.19, sak 24/19	09.06, sak 13/20	29.09.20, sak 82/20		KPMG AS
Plan for eigarkontroll 2020-2024	02.12.19, sak 24/19	09.06, sak 14/20	29.09.20, sak 81/20		KPMG AS

ORIENTERINGAR

Tema/selskap	Bestilt	Møtedato	Merknad	Deltagar
Administrasjonen	19.02.24	13.05.24		
Helse og mestring	19.02.24	10.06.24		
Oppvekst og kultur	19.02.24	09.09.24		
Økonomiavd.	19.02.24	11.11.24		
Samfunnsutviklar	19.02.24	1. møte 2025		
Personal og organisasjon	19.02.24	2. møte 2025		

TYSVÆR KOMMUNE

Perioderapportering 31.12.2023

Kunde	Måned												Tot. timer	Tot. sum eks mva
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Regnskapsrevisjon	52	114	99	11	26	62	7	31	37	50	29	51	568	630 203
Bekreftelse/attestasjoner	5	6	13	1	2	6		11		8		9	59	65 490
Kontrollutvalg		7			5				4		4		20	21 645
Rådgivning										2	1		3	3 330
Forvaltningsrevisjon	74	15	36	49	20	50	7		4	3	6	66	330	366 023
Total sum	130	141	148	60	52	118	14	42	45	63	40	126	979	1 086 690

TYSVÆR	FR	RR	ATT	KU	RÅD	TOTALT	SUM
B 2021	140	155	120	25		440	422 400
R 2021	293	120	39	16	19	486	466 800
B 2022	350	310	240	50		950	1 007 000
R 2022	299	454	206	30	10	998	1 057 880
B 2023	350	310	240	50		950	1 054 500
R 2023	330	568	59	20	3	979	1 086 690
B 2024	350	310	240	50		950	1 106 750

Budsjett 2024:

Budsjett fra tidligere år er videreført. Timeprisen økes med kr 55,- for 2023 slik at timepris blir kr 1 165,- + mva for kommuner og kr 1 220,- + mva for andre.

Forbruk 2023:

I regnskapsrevisjonen er årsoppgjør 2022 og interimsrevisjon 2023 gjennomført. Det er utført attestasjon av mva-kompensasjonen for 6 terminer og ulike særattestasjoner som bl.a. til spillemiddelprosjekter og EU-prosjekter. Forenklet etterlevelseskonsoll 2022 er gjennomført og presentert. Revisjonsstrategi og risiko og vesentlighetsvurdering for FEK 2023 er presentert for KU.

Av forvaltningsrevisjon er prosjekt *Barnevernreforma/oppvekstreforma knytte til førebygging og tidleg innsats i barnehage og barneskule* levert, og *Beredskap, hendinagar og katastrofer* er under arbeid. utarbeidelse av *Risiko- og vestenlighetsvurdering* er vedtatt.

Protokoll

REPRESENTANTSKAPET HAUGALAND VEKST 3/23

DATO: fredag 8. desember 2023

TID: 14.00

STED: Vabakkjen 6, Stord

TIL STEDE

Karmøy kommune:	Leiv Arne Marhaug, Øystein Hagerup
Haugesund kommune:	Nils Konrad Bua, Ole Bernt Thorbjørnsen
Tysvær kommune:	Monika Lindanger, Sigurd Eikje
Utsira kommune:	Marte Eide Klovning
Bokn kommune:	Egil Våge, Ingeborg Skjølingstad
Sveio kommune:	André Mundal Haukås, Jostein Førre
Vindafjord kommune:	Ole Johan Vierdal, Yngve Folven Bergesen
Suldal kommune:	-
Sauda kommune:	Håvard Handeland, Vegard Thise
Etne kommune:	Mette Heidi Bergsvåg Ekrheim
Rogaland fylkeskommune:	-
Administrasjonen:	Sigmund Lier, Gunn Evy Auestad
Velg et element.	

SAKSLISTE

- Sak 07-23: Valg av møteleder**
Karmøy-ordfører Leiv Arne Marhaug ble valgt som møteleder
- Sak 08-23: Godkjenning av innkalling og dagsorden**
Innkalling og dagsorden ble godkjent.
- Sak 09-23: Behandling av budsjett for 2024.**
Representantskapet vedtok budsjett for 2024 som foreslått og framlagt av sekretariatet.

Rådet ønsker at administrasjonen setter opp en økonomiplan for selskapet.

Det ble orientert om at Suldal har meldt seg ut av Haugaland Vekst IKS og Regionrådet for Haugalandet.
- Sak 10-23: Valg av revisor**

KPMG ble valgt til revisor for 2024.
Sekretariatet ser på valg av ny revisor til neste representantskapsmøte.
- Sak 11-23: Valg av styre**

Valgkomiteen har satt i gang arbeidet med å finne nytt styre til Haugaland Vekst. Yngve Folven Bergesen påpekte at det er uheldig med nytt styre og nytt representantskap samtidig og parallelt med utarbeidelse av ny eierstrategi. Valgkomiteen foreslå derfor å prolongere dagens styre til våren 2024. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Sak 12-23: Samarbeidsavtalen mellom Haugaland Vekst og Haugalandsrådet IPR
Saken utgikk.

Kopi: Haugaland kontrollutvalgssekretariat, post@kontrollutvalgene.no

Konferanse 2024 for kontrollutvalgene

Tema for årets konferanse er **KONTROLLUTVALGETS ROLLE OG OPPGAVER.**

[Quality Hotel Residence](#), Sandnes

18. januar 2024

PROGRAM

09:00	Mingling og registrering fra kl 9.15 – 10.00
10:00	Velkommen <i>Carine Jøssang – daglig leder Rogaland Kontrollutvalgssekretariat</i>
10:05	Ny i kontrollutvalget Rogaland Kontrollutvalgssekretariat
10:30	Hvordan håndtere henvendelser til kontrollutvalget? Inklusive Caseoppgaver og benstrekk Solveig Kvamme, Rådgiver, Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS
11.45	Lunsj
12:45	Habilitet, regnskap og regnskapsrevisjon Rune Haukaas, Rogaland Revisjon IKS
13:45	Pause
13:55	Forvaltningsrevisjon – erfaringer fra revisor Silje Nygård, leder av forvaltningsrevisjon, Rogaland Revisjon IKS
14:45	Benstrekk
14:50	Samarbeidet mellom kontrollutvalget og kommunen Knut Underbakke, Kommunedirektør Sola kommune Janne Stangeland Rege, Ordfører Sola kommune
15:30	Avslutning og vel hjem

Pris **kr 1400.-** pr. person

Påmelding innen 20. desember 2023

VELKOMMEN!

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2024

[Tilbake til kursoversikten](#)

Nøkkelinno

Fra/til	31.1—1.2
Påmeldingsfrist	14.12
Pris	Kr 8 450 eks. mva. med overnatting (inkl. frokost og middag) (ikke-medl.: kr 8 950 eks. mva.) Kr 6 525 eks. mva. uten overnatting (ikke-medl.: kr 7 025 eks. mva.) Kr 1 322 eks. mva. for overnatting (inkl. frokost) fra 30. til 31. januar 2024
Sted	Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen
Varighet	31.1.: 10.00 - 17.00 1.2.: 09.00 - 13.00

Vi har gleden av å invitere til NKRFs 20. Kontrollutvalgskonferanse 31. januar - 1. februar 2024 og som vanlig i The Qube på Gardermoen.

Fra den første konferansen i 2005 med ca. 300 deltakere har dette årlige arrangementet vokst betydelig og etablert seg som det viktigste og største treffpunktet for kontrollutvalgene i kommunal sektor. Deltakerrekorden er fra 2020 med ca. 800 deltakere.

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontroll, revisjon og tilsyn i kommunal sektor.

Program

Onsdag 31. januar 2024

09.00: Registrering

10.00: Velkommen

- Konferansier Håkon Haugsbø og daglig leder Rune Tokle, NKRF

10.10: Åpning

- Annonseres senere

10.30: Pause

10.50: Derfor er habilitet så viktig

- Geir Lippestad, advokat Lippestadadvokatene
- Annonseres senere

11.50: Pause

12.10: Kontrollutvalgsleder i fire år – slik gjorde jeg det

- Bård Hoksrud, tidligere leder av kontrollutvalget i Bamble

12.25: Kontrollutvalgsleder de neste fire år - slik skal jeg gjøre det

- Hedda Foss Five, nyvalgt leder av kontrollutvalget i Skien

12.40: Viktigheten av kontrollutvalget sett fra KS' side

- Martin Skramstad, seniorrådgiver i KS

12.50: Samtale

13.10: Lunsj

14.10: Forvaltningsrevisjon av bærekraft i kommunene

- Øyvind Nordbrønd Grøndahl, avdelingsleder for forvaltningsrevisjon i Romerike revisjon IKS

14.55: Pause

15.15: Slik var personopplysningssikkerheten i kommunene

- Kristine Stenbro, fagdirektør i Datatilsynet
- Camilla Nervik, seksjonssjef i Datatilsynet

16.00: Pause

16.20: Tillit er demokratiets lim

- Annonseres senere

17.00: Slutt for dagen

Torsdag 1. februar 2024

09.00: Hvordan kan kommunene bidra til vår nasjonale sikkerhet?

- Annonseres senere

09.45: Pause

10.05: Ekstremværet Hans – var det bare en forsmak? Hva må kommunene forberede seg på?

- Frode Longva, assisterende direktør i CICERO Senter for klimaforskning
- Torild Fagerbekk, avdelingsdirektør, avdeling for samferdsel, plan og miljø i KS

11.00: Pause

11.20: Menneskerettigheter i kommunene

- Vidar Strømme, fagdirektør i Norges institusjon for menneskerettigheter
- Eivind Digranes, rådgiver Norges institusjon for menneskerettigheter

12.05: Pause

12.25: Kontrollutvalgets betydning for ivaretagelse av demokratiet

- Jan Erik Røsvik, politisk redaktør i Sunnmørsposten

13.00: Lunsj

Minikurs – valgfrie tilbud parallelt med hovedprogrammet [OBS krever særskilt påmelding - begrenset antall plasser]

Målgruppe: Nye ledere og medlemmer av kontrollutvalget

Onsdag 31. januar 2024 kl. 14.10 – 17.00:

A. Kontrollutvalgets formål, rolle og oppgaver, herunder kort om regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

- Bjørn Bråthen, seniorrådgiver i NKRF
- Knut Erik Lie, seniorrådgiver i NKRF
- Ellen Lange, seniorrådgiver i NKRF

Torsdag 1. februar 2024 kl. 10.05 – 11.00:

B. Lederrollen i kontrollutvalget

- Ragnhild Aashaug, seniorrådgiver i Konsek Trøndelag AS og nestleder i NKRF, tidligere ordfører i Tolga
- Bjørn Tømmerdal, daglig leder i Sunnmøre Kontrollutvalsekretariat IKS, tidligere ordfører i Ålesund

Torsdag 1. februar 2024 kl. 11.20 – 13.00:

C. Forstå det kommunale regnskapet

- Inger Anne Ankersen, daglig leder i Viken kommunerevisjon IKS og medlem av styret i Foreningen for god kommunal regnskapsskikk
- Knut Tanem, oppdragsansvarlig revisor i Revisjon Midt-Norge SA, medlem av NKRFs revisjons- og regnskapskomite og medlem av Fagkomiteen i Foreningen for god kommunal regnskapsskikk

Det tas forbehold om endringer i programmet. (sist oppdatert: 15. november 2023).

Fagkonferansen for kontrollutvalg 4. juni – 5. juni 2024

I 2024 arrangeres fagkonferansen 4. juni – 5. juni på **Quality Airport Hotel, Gardermoen**

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontrollarbeid i kommunal sektor.

Programmet

Program (pdf) legges ut senere

Kontrollutvalget – roller og samspill

Mange er ferske i kontrollutvalget og de trenger kunnskap om utvalgets rolle og hvordan utvalget skal opptre i samspill med andre aktører som har ansvar for kontroll i kommunene. Vi inviterer representanter fra både kontrollutvalg og revisjon, ordfører og kommunedirektør til samtale og refleksjon rundt tema «Kontrollutvalget – roller og samspill».

Habilitet og tillit

Høsten 2023 har nyhetsbildet vært preget av ulike habilitetssaker og spørsmål om innsideinformasjon. Hvordan påvirkes tilliten til politikerne av dette? Er det grunn til å se nærmere på tilsvarende problemstillinger i lokalpolitikken?

Henvendelser og varsling

Kontrollutvalget kan erfare å ta imot henvendelser om mer eller mindre konkrete kritikkverdige forhold. Hvordan skal kontrollutvalget håndtere slike henvendelser? Og hva med varsling – har kontrollutvalget noe med det å gjøre?

Økonomisk bærekraft

Har kommunen din en bærekraftig økonomi? Hvordan kan kontrollutvalget finne ut det? Har kontrollutvalget et ansvar her?

Vi vil også vise fram gode eksempler på forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Deltakeravgift: Medlemmer kr. 7 900, andre kr. 8 400

Påmeldingsfrist: 29. april

Vår dato:

13.12.2023

Vår ref:

2023/14292

Deres dato:

«RefDato»

Deres ref:

«Ref»

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Kontakt saksbehandler

Lone Merethe Solheim, 51 56 87 68

Informasjon om statlige tilsyn med kommunene og fylkeskommunen i Rogaland 2024

Statsforvalteren i Rogaland har samordnet planlagte tilsyn med Arbeidstilsynet, Mattilsynet, Arkivverket, Kartverket og planlagte forvaltningsrevisjoner, så langt som disse er planlagt medio desember 2023.

Kommunen kan sjekke hvilke tilsyn som er under planlegging i sin kommune, i den nasjonale tilsynskalenderen: <https://tilsynskalender.statsforvalteren.no/>

Statsforvalteren har også i 2023 arbeidet med videreutvikling av Nasjonal tilsynskalender for å gjøre det enklere å hente ut informasjon og registrere tilsyn og forvaltningsrevisjoner.

Dialogen mellom kommuner og Statsforvalteren om planar for tilsyn vil skje utenfor Tilsynskalenderen, via e-post, telefon og i avtalte møter.

Kommuner som ønsker en samtale med Statsforvalteren om prioritering og gjennomføring av tilsyn for 2024, kan ta kontakt med assisterende statsforvalter Lone Merethe Solheim, lone.solheim@statsforvalteren.no innen 12. januar. Etter dette vil Statsforvalteren godkjenne de planlagte tilsynene og de vil få status som «samordnet» i kalenderen.

Det er de planlagte tilsynene som inngår i Tilsynskalenderen. Oversikten omfatter ikke uanmeldte tilsyn eller hendelsesbaserte tilsyn

Arbeidstilsynet planlegger tilsyn med Helse – og omsorgsinstitusjoner og grunnskolen. Hovedtema er muskel – skjelett og psykiske plager.

Det vil sannsynligvis også bli gjennomført noen gjenstående tilsyn med arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

Erfaringsmessig vil det bli gjennomført hendelsesbaserte tilsyn på bakgrunn av ulykker, legers melding om arbeidsrelatert sykdom og alvorlige tips/varsler.

Arbeidstilsynet har også en pågående veiledningskampanje med tema vold – og trusler i undervisningssektoren. Det er ikke på nåværende tidspunkt bestemt hvilke kommuner som vil få tilbud om slik veiledning.

Mattilsynet vil i 2024 fortsette arbeidet med leveringssikkerheten på drikkevann. Det vil bli gjennomført tilsyn med flere av vannverkene i Rogaland. Dato for tilsynene blir lagt inn i kalenderen etter hvert som det blir bestemt. Vannverkstilsyn er som hovedregel alltid avtalt på forhånd.

Kartverket utfører to typer tilsyn. Dette er dokumenttilsyn og systemtilsyn. Ved valg av kommuner trekker Kartverket ut kommuner basert på folketall og fylkesvis fordeling. I tillegg vil kommuner som har vært involvert i kommunesammenslåing være prioritert når Kartverket veger kommuner for systemtilsyn. I Rogaland legger Kartverket opp til at det blir gjennomført matrikkellovtilsyn med to kommuner i 2024. Tilsynene blir gjennomført som dokumenttilsyn første halvdel av 2024.

Arkivverket fører tilsyn med forsvarlig arkivhold og dokumentasjonsforvaltning i offentlig sektor. Dette inkluderer alle faser i arkivene sine liv – fra dokumentfangst og arkivdanning i daglig arkiv, til langtidslagring i arkivdepot. Det er planlagt tilsyn med en kommune i Rogaland i 2024. Nærmere informasjon om tilsynsvirksomheten finner en på arkivverket.no.

Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap har på tidspunktet for dette brevet ikke valgt ut tilsynsobjekt for 2024, men har meldt fra til Statsforvalteren at de eventuelt tilpasser tidspunkt for tilsyn dersom det skulle være nødvendig av hensyn til samordning.

Statsforvalteren sine tilsyn:

Helse, sosial og barnevernsområdet: De siste årene har vi sett økte mat- og strømpriser og en stadig økning i rentenivået. Dette påvirker den økonomiske situasjonen for mange. Utsatte grupper som de med lavinntekt og vanskelige levekår blir rammet hardest. Nav-kontoret skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse og forebygge sosiale problemer, og økonomisk rådgivning er en del av denne plikten. Det skal gjennomføres et landsomfattende tilsyn med Nav- kontorene sitt ansvar for å tilby tjenesten økonomisk rådgivning til personer som er i en krevende økonomisk situasjon.

Helsetilsynet vedtok våren 2023 å gjennomføre landsomfattende tilsyn med helse- og omsorgstjenester til eldre. «Eldresatsingen» omfatter i første omgang tilsynsaktiviteter i kommunale helse- og omsorgstjenester til eldre over 65 år. Eksempler på aktuelle tema for tilsynsmyndighetene er: tjenester i hjemmet, samhandling og samarbeid mellom tjenester, ulike sider ved ivaretagelse av grunnleggende behov, og hvordan tjenestene jobber med problematikk knyttet til vold og overgrep mot eldre. Statsforvalteren vil føre tilsyn med kommunen sin oppfølging av eldre som har medisindispenser. I tillegg skal det føres tilsyn med kommunen sitt arbeid med å forebygge og følge opp vold og overgrep i sykehjem.

På barnevernsområdet er temaet for tilsynsaktiviteten i 2024 barnevernets undersøkelsesarbeid. Dette blir en oppfølging av tidligere landsomfattende tilsyn med undersøkelsesarbeidet og skal rette søkelyset på styring, ledelse og forbedringsarbeid. Tilsynsaktiviteten vil være noe annet enn et tradisjonelt landsomfattende tilsyn utført som systemrevisjoner i særlig risikoutsatte barneverntjenester. Aktiviteten skal tilbys alle tjenestene og skal særlig rette oppmerksomheten mot forbedringsarbeid i barneverntjenestene.

Statsforvalteren vil gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap i tre kommuner i 2024. Tilsynet vil gjennomføres i samarbeid mellom beredskapsstaben og helse-, sosial- og barnevernavdeling. Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap og Helsetilsynet har laget en veileder for felles tilsyn; <https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/risiko-sarbarhet-og-beredskap/pdf-er/veilederfor-felles-tilsyn-med-kommunal-beredskapsplikt-og-helseberedskap.pdf>

Statsforvalteren vil ta hensyn til veilederen, men vil gjøre noen tilpassinger og velge ut hvilke områder innen helseberedskap vi skal ha tilsyn i tillegg til tilsynet med kommunal beredskapsplikt. Det vil bli invitert til felles veiledningsmøte for de kommunen som skal få tilsyn, så vi kan gi informasjon om tilsynet og involvere kommunen i forkant av at tilsynet blir gjennomført.

Statsforvalterens utdanningsavdeling vil i 2024 gjennomføre felles nasjonalt tilsyn (FNT) med skolemiljø og kommunene sin internkontroll, og med spesialundervisning/ spesialpedagogisk hjelp og kommunene sin internkontroll. Vi vil også føre tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet, særskilt språkopplæring, og fylkeskommunen sin eksamensgjennomføring. I tillegg vil vi gjennomføre tilsyn med kommunene sine oppgaver etter integreringslova. Før vi innhenter dokumentasjon og intervjuer sentralt plasserte personer, gjennomfører vi et åpningsmøte. Her ønsker vi ei brei involvering, og målsettinga er at tilsynsteamet blir godt forstått i kommunen.

Statsforvalterens landbruksavdeling vil gjennomføre forvaltningskontroll av tilskuddsordningene på landbruksområdet i utvalget kommuner. Vi vil ha felles digitalt åpningsmøte i mars med de kommunene som blir, kontrollerte i 2024. Kontrollen vil bli gjennomført med en kombinasjon av dokumentkontroll og digitale intervju med saksbehandlerne i kommunen. Slutt møte vil bli et fysisk møte ute i kommunen.

Statsforvalterens miljøvernavdeling skal i 2024 gjennomføre en felles nasjonal tilsynsaksjon i regi av Miljødirektoratet som omhandler kommunens plikter som forsøplingsmyndighet. Kommunens myndighet i forsøplingssaker er gitt i forurensningsloven og i rundskriv T-5/98. I forsøplingssaker (jf. forurensningsloven §28) har kommunen myndighet til å pålegge den ansvarlige å:

- rydde opp og fjerne avfall og brukte gjenstander
- sende inn nødvendige opplysninger eller gjøre undersøkelser
- betale tvangsmulkt dersom avfallet ikke fjernes innen gitt frist
- betale refusjon for opprydningsarbeid utført av kommunen

Kommunetilsynet vil kunne bidra til å gi en bedre oversikt over forvaltningen knyttet til miljøutfordringene, og skal bidra til å bedre praksisen relatert til de aktuelle temaene for tilsynet.

Tilsynet vil bli gjennomført som en dokumentkontroll i perioden mellom april - september 2024.

Tilsynskalenderen er også samordnet med lederne for kontrollutvalgssekretariatene og i kontrollutvalgets årsplan fremkommer det hvilke bestillinger som er bestilt og hvilke områder det vil være behov for at administrasjonen stiller ressurser tilgjengelig for revisjonen.

Dette fremkommer også av kontrollutvalgets fortløpende statusoversikt.

I tillegg gjennomføres det nå er risiko og vesentlighetsvurdering (ROV) i alle kommunene. Det er en dialog mellom revisjonen og administrasjonen i den enkelte kommune.

Denne ROven vil sammen med innspill fra gruppeledere, tillitsvalgte m.fl gi kontrollutvalget et vurderingsgrunnlag til hvilke områder de bør prioritere inn i Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll som skal være gjeldene for perioden 2024 – 2028.

Med hilsen

Bent Høie (e.f.)
statsforvalter

Lone Merethe Solheim
ass. statsforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Adresseliste:

Eigersund kommune	Postboks 580	4379	Egersund
Sandnes kommune	Postboks 583	4305	Sandnes
Bjerkreim kommune	Postboks 17	4389	Vikeså
Bokn kommune	Boknatun	5561	Bokn
Gjesdal kommune	Rettedalen 1	4330	Ålgård
Haugesund kommune	Postboks 2160	5504	Haugesund
Hjelmeland kommune	Vågavegen 116	4130	Hjelmeland
Hå kommune	Rådhusgata 8	4360	VARHAUG
Karmøy kommune	Postboks 167	4291	KOPERVIK
Klepp kommune	Postboks 25	4358	Kleppe
Kvitsøy kommune	Kommunehusveien 6	4180	Kvitsøy
Lund kommune	Moiveien 9	4460	Moi
Randaberg kommune	Pb 40	4096	Randaberg
Sauda kommune	Postboks 44	4201	Sauda
Sokndal kommune	Gamleveien 20	4380	Hauge I Dalane
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Stavanger kommune	Postboks 8001	4068	Stavanger
Strand kommune	Postboks 115	4126	Jørpeland
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	Sand
Time kommune	Postboks 38	4349	Bryne
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	Aksdal
Utsira kommune	Postboks 63	5547	Utsira
Vindafjord kommune	Rådhusplassen 1	5580	Ølen
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger

Tilsynsrapport

Tilsyn med kommunen sitt arbeid for å sikre eit trygt og godt skulemiljø

Tysvær kommune – Grinde skule
Januar 2024

Samandrag

I denne rapporten presenterer vi våre vurderingar og konklusjonar i tilsynet med Tysvær kommune. Tema for tilsynet er om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at skulen varslar, undersøker og set inn tiltak i saker der det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen.

Vi har avdekt brot på regelverket og vedtar at de må rette forholda. Dette er eit enkeltvedtak etter forvaltningslova § 1 første ledd bokstav b.

Vi har funne at Grinde skule i all hovudsak har ein praksis som oppfyller minstekrava for delpliktene å varsle, undersøke saka og sette inn tiltak. Vi har derimot funne at kommunen sin internkontroll ikkje er systematisk eller tilpassa for å kunne førebygge og hindre regelverksbrot, eller at kommunen følger opp og kontrollerer arbeidet med skulemiljøet.

Innhald

1	Innleiing	3
1.1	Kort om kommunen	3
1.2	Om gjennomføring og tema for tilsynet	3
2	Rettslege krav.....	4
2.1	Retten til eit trygt og godt skulemiljø	4
2.2	Kravet til internkontroll	6
3	Observasjonar av organiseringa i kommunen	7
4	Varslingsplikta – våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar	8
4.1	Observasjonar	8
4.1.1	Malar og rutinar for varslingsplikta	8
4.1.2	Praksis	8
4.2	Vurdering av om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at varslingsplikta blir oppfylt	10
5	Undersøkingssplikta – våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar	12
5.1	Observasjonar	12
5.1.1	Malar og rutinar for undersøkingssplikta	12
5.1.2	Praksis	13
5.2	Vurdering av om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at undersøkingssplikta blir oppfylt	15
6	Tiltakssplikta – våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar	17
6.1	Observasjonar	17
6.1.1	Malar og rutinar for tiltakssplikta	17
6.1.2	Praksis	17
6.2	Vurdering av om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at tiltakssplikta blir oppfylt	19
7	Våre reaksjonar	20
7.1	Pålegg om å rette forholda	20
7.2	Erklæring og utgreiing om korleis pålegg er retta	21
8	De har rett til å klage	21
	Liste over dokumentasjon	22

1 Innleiing

Vi fører tilsyn med kommunen som skuleeigar, jf. opplæringslova § 14-1 første ledd.

I tilsyn kontrollerer vi om kommunen følgjer regelverket i opplæringslova med forskrifter. Vi kan også føre tilsyn med kommunen si plikt til å ha internkontroll etter kommunelova § 25-1.

Våre tilsyn er offentleg myndigheitsutøving, noko som inneber at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglane i forvaltningsretten og offentlegheitslova. I tilsynet behandlar vi personopplysningar. Les meir om vår behandling av personopplysningar på www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/.

1.1 Kort om kommunen

Tysvær kommune er ein del av Haugalandet og ligg nord i Rogaland fylke. Kommunen har 11 519¹ innbyggjarar og omlag 1650 av dei er elevar i grunnskulen.

I Tysvær kommune er det fem barneskular, to kombinert barne- og ungdomsskular og ein ungdomsskule. Grinde skule er ein barneskule med 197 elevar.

1.2 Om gjennomføring og tema for tilsynet

Vi opna tilsyn med Tysvær kommune i brev av 26.06.2023. Vi har fått nok informasjon til å gjennomføre tilsynet.

Vi sende foreløpig rapport til dykk 11.12.2023. I den presenterte vi våre foreløpige vurderingar og konklusjonar. Vi fekk tilbakemelding på den foreløpige tilsynsrapporten frå dykk 21.12.2023.

Tema for tilsynet er om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at skulen og skuleeigar oppfyller plikta til å varsle, undersøke og sette inn tiltak der det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen, jf. opplæringslova §§ 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommunelova § 25- 1. Vi har ikkje sett på korleis kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

I denne rapporten presenterer vi våre førebelse vurderingar og konklusjonar. I den vidare gjennomgangen blir det rettslege grunnlaget presentert for tilsynet under *Rettslege krav*. I dei neste kapitla blir det for kvar delplikt gjennomgått observasjonar og vurderingar.

Under *Observasjonar* beskriv vi malar og rutinar som kommunen bruker for å legge til rette for ein praksis som er i tråd med regelverket på skulen. Under *Praksis* beskriv vi praksis på skulen ut i frå krava i §§ 9 A-4 og 9 A-5. Det er ei samla vurderinga av om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at varslingsplikta, undersøkingsplikta og tiltaksplikta blir oppfylt, til slutt under kvar delplikt.

Tilsynsrapporten er eit offentleg dokument.

¹ [Kommunefakta – SSB](#)

2 Rettslege krav

2.1 Retten til eit trygt og godt skulemiljø

Alle elevar i grunnskolen og i vidaregåande opplæring har rett til eit trygt og godt skulemiljø som fremmar helse, trivsel og læring, jf. opplæringslova §§ 9 A-1 og 9 A-2. Retten er individuell, og det er eleven si subjektive oppleving som avgjer om skulemiljøet er trygt og godt.

For å sikre retten til eit trygt og godt skulemiljø, har skulen ei aktivitetsplikt etter opplæringslova §§ 9 A-4 og 9 A-5. Aktivitetsplikta inneheld fem delplikter, som er plikta til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak. I dette tilsynet skal vi undersøke om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at skulen og skuleeigar varslar, undersøker og set inn tiltak dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenka av ein som arbeider på skulen. Vidare kontrollerer vi om kommunen sikrar at saka blir undersøkt ved mistanke om, eller kjennskap til at det er ein i skuleleiinga som står bak krenkinga.

I tilsynet er det eit gjennomgåande tema om skulen og skuleeigar har vurdert omsynet til kva som er det beste for barnet og sørgt for at involverte elevar blir høyrde.

Skulen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle delpliktene i aktivitetsplikta. Dette er også eit gjennomgåande tema i tilsynet. I tillegg må skulen eller skuleeigar lage ein skriftleg plan når det blir sett inn tiltak i ei sak.

For at aktivitetsplikta skal vere oppfylt, må skulen gjere det som er rimeleg å forvente gjennom heile saksforløpet.

Plikta til å varsle

Alle som arbeider på skulen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, jf. opplæringslova § 9 A-4 andre ledd. Tidspunktet for når rektor skal bli varsla, må vurderast konkret i den enkelte saka. Kva som er det beste for barnet vil vere eit grunnleggjande omsyn i denne vurderinga. Rektor skal varsle skuleeigar i alvorlege tilfelle.

Dersom ein som arbeider på skulen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skulen, krenker ein elev, skal vedkomande straks varsle rektor, jf. opplæringslova § 9 A-5. I tillegg skal rektor varsle skuleeigar. Dersom mistanken eller kjennskapen gjeld ein i skuleleiinga, skal den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga, straks varsle skuleeigar direkte, jf. opplæringslova § 9 A-5.

Det blir ikkje stilt noko formkrav til varsla. Alle som arbeider på skulen, må kjenne til korleis og når varsling skal skje.

Plikta til å undersøke saka

Skulen skal snarast undersøke saka ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, jf. opplæringslova § 9 A-4 tredje ledd. Dersom saka gjeld krenking frå ein som arbeider på skulen, skal undersøkingane bli sette i verk straks, jf. opplæringslova § 9 A-5. Kven på skulen som skal undersøke saka på vegner av skulen, må skulen fastsette konkret.

Dersom det er ein i skuleleiinga som står bak krenkinga, skal skuleeigar sørge for at undersøkingane blir sette i gang straks, jf. opplæringslova § 9 A-5.

Undersøkinga skal ha som formål å få fram fakta om ein situasjon, bakgrunnen for eleven si oppleving og kva for forhold i omgivnadene som påverkar korleis eleven opplever skulemiljøet. Skulen skal gjere dei undersøkingane som etter ein fagleg standard er rimeleg å forvente i den enkelte saka. For å kunne sette inn eigna tiltak til beste for barnet i ein konkret situasjon, må skulen gjere nødvendige undersøkingar.

Alle barn har rett til å bli høyrde i saker som vedkjem dei, jf. Grunnlova § 104 og barnekonvensjonen art. 12. Eleven har rett til å bli høyrd i skulemiljøsaker, jf. opplæringslova § 9 A-4 femte ledd. Skulen og skuleeigar må oppfylle elevane sin rett til å bli høyrde for å oppfylle undersøkingsplikta. Dette omfattar ikkje berre den eleven som skulen mistenker eller kjenner til at ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, men også andre elevar som er direkte påverka eller involverte i saka.

Kor raskt saka skal undersøkast, må vurderast opp mot kva det er rimeleg å forvente etter ei fagleg vurdering. Her er omsynet til kva som er best for barnet eit viktig moment. Når det er mistanke om eller kjennskap til at ein som arbeider på skulen krenker, blir det stilt særleg skjerpa krav til framdrift i saka. Skulen og skuleeigar må undersøke effektivt og så raskt som mogleg, jf. opplæringslova § 9 A-5.

Plikta til å sette inn tiltak

Tiltak etter § 9 A-4

Når ein elev seier at skulemiljøet ikkje er trygt og godt, eller undersøkingar viser dette, skal skulen så langt det finst eigna tiltak, sørge for at eleven får det trygt og godt igjen.

Kva for tiltak som er eigna, kjem an på faglege og konkrete vurderingar. Kva barnet meiner og omsynet til kva som er best for barnet, er viktige moment i denne vurderinga. Kva for tiltak som er eigna, må vurderast konkret og kan vere retta både mot individnivå, gruppenivå og systemnivå.

Samla sett skal skulen gjennomføre dei tiltaka som det er rimeleg å forvente i den enkelte saka.

Kor raskt skulen må sette inn tiltak, må vurderast konkret i den enkelte saka. Kva som er best for barnet vil vere eit grunnleggande omsyn i denne vurderinga.

Plikta til å sette inn tiltak kviler på skulen. Kva for tiltak som faktisk skal gjennomføre tiltaka, må skulen fastsette konkret.

Tiltak etter § 9 A-5

Dersom det er ein som arbeider på skulen som har krenkt ein elev, skal skulen sette i verk tiltak straks.

Dersom det er ein i skuleleiinga som står bak krenkinga, er det skuleeigar som har ansvaret for at skulen set inn tiltak straks.

Dokumentasjonskrav

Skulen skal lage ein skriftleg plan når dei set i verk tiltak. Dette følger av § 9 A-4 sjuende ledd. I planen skal det stå kva for problem tiltaka skal løyse, kva for tiltak skulen har planlagt, når tiltaka

skal gjennomførast, kven som er ansvarlege for gjennomføringa av tiltaka, og når tiltaka skal evaluerast.

2.2 Kravet til internkontroll

Kommunen skal ha internkontroll med verksemda til administrasjonen for å sikre at lovar og forskrifter blir følgde, jf. kommunelova § 25-1 første ledd. Kravet er eit viktig element i leiinga og styringa i kommunen. Internkontrollen skal vere systematisk og tilpassa storleiken på skulen og særpreget, aktivitetane og risikoforholda ved skulen, jf. kommunelova § 25-1 andre ledd.

Kommunedirektøren har ansvar for at kravet til internkontroll blir oppfylt, men kan delegere oppgåver knytte til internkontrollen. Kommunedirektøren er likevel ansvarleg og må følge opp at oppgåvene blir varetatt.

Kommunen skal gjennomføre risikovurderingar for å tilpasse omfanget av internkontrollen til dei områda der risikoen og behovet er størst. Område med stor risiko for regelverksbrot vil ofte krevje betre styring og kontroll gjennom fleire tiltak, som for eksempel meir standardisering og tettare oppfølging, enn område der det sjeldan sviktar.

Krava til innhaldet i internkontrollen som går fram av § 25-1 tredje ledd bokstavane a-e, må sjåast i samanheng med første og andre ledd.

Kommunen skal beskrive hovudoppgåver, mål og organisering, og gi oversikt over korleis dei har fordelt oppgåver og myndigheit. Ut frå risikoen skal kommunen vurdere kva for rutinar og prosedyrar som er nødvendige, og i kva for grad dei skal vere skriftlege. Kommunen skal gjere rutinane kjende og tilgjengelege for dei som treng å vite om dei. Kommunen må jamleg skaffe seg oversikt over område med risiko for avvik og sette inn tiltak for å førebygge og hindre regelverksbrot. Kommunen må ha klare rapporteringslinjer, vurdere kva for område dei skal følge med på, og korleis dei skal innhente informasjon eller bli informert av skulen. Kommunen må handtere avvik på ein måte som sørger for at regelverksbrot både blir rapportert og følgt opp.

Kommunen skal dokumentere internkontrollen i den forma og det omfanget som er nødvendig. Dette må dei avgjere ut frå risikobiletet og formålet med internkontrollen. Kommunen skal halde seg jamleg orientert om tilstanden i skulen, evaluere og ved behov forbetre skriftlege prosedyrar og andre tiltak for internkontroll.

I tilsynet undersøker vi om internkontrollen i kommunen er tilpassa for å kunne førebygge og hindre regelverksbrot etter § 25-1, og korleis leiinga følger opp og kontrollerer arbeidet med skulemiljøet. Kommunen må kunne gjere greie for korleis dei oppfyller kravet til internkontroll.

3 Observasjonar av organiseringa i kommunen

Rådmann er øvste administrative leiar i organisasjonen. Tenesteområda er organisert i tre område med kommunalsjef som øvste leiar.

I delegeringsreglementet til kommunen² står det at kommunalsjef Oppvekst og kultur inngår i rådmannen si leiargruppe og har det overordna ansvaret for kommunen sine tenester innanfor skule, barnehage, kultur, PPT og helsestasjon.

Kommunalsjef har opplyst oss om at oppgåvene og oppfølginga på skuleområdet er delegert til skulesjef. Vidare står det i delegeringsreglementet at rektor har ansvar for den faglege, pedagogiske og administrative leiinga av skulen. Av intervjuet går det fram at skulesjef delegerer ansvar og oppgåver i internkontrollen til rektorane. Av dokumentet «Årsplan for tilrettelegging av et godt sosialt skulemiljø for elevene» med vedlegg går det fram at rektor har ansvar for informasjon og/eller opplæring av tilsette om opplæringslova kap. 9A og gjeldande rutinar/prosedyrar, samt ansvar for revisjon av årsplan og andre dokument.

I intervju med kommunalsjef blir det stadfesta at kommunen ikkje har gjort ei systematisk risikovurdering på overordna nivå, områdenivå, eller på skulenivå. Kommunen følger med på dei nasjonale undersøkingane og registrerer at skuleområdet har hatt positiv utvikling. Utviklinga kjem til uttrykk i den årlege kvalitetsmeldinga. Kommunalsjef seier vidare at det er variasjon mellom skulane, og at skulemiljø er eit område dei vil følge med på.

Kommunen utarbeidde i 2020 ein felles mal for plan for trygt og godt skulemiljø, samt felles prosedyrar og skjema for arbeidet med aktivitetsplikta på skulane. Vi vil omtale desse i vurderinga vår av om skulen oppfyller delpliktene.

Vi er kjende med at skulane i Tysvær har deltatt i Udir sitt kompetansehevingstiltak IBS (inkluderande barnehage og skulemiljø), enten i form av det samlingsbaserte opplegget, eller det nettbaserte (MOOC). Grinde skule deltok i pulje 5 i det samlingsbaserte opplegget som blei avslutta i 2022. Grinde skule har dei siste to åra også deltatt i eit endringsprosjekt med rettleiing frå Læringsmiljøsenteret.

Skulen sitt arkivsystem er Websak. Skulane rapporterer i Framsikt. Kommunen sitt avvikssystem ligg per no i RiskManager. Skriftleggjorte rutinar og prosedyrar er samla på Teams. Kommunen er i overgang til nytt system; Compilo. Kommunen jobbar med å utarbeide nye rapporteringskrav og rutinar for oppfølging av skulane.

² ^[1] [Delegeringsreglement | Tysvær kommune \(kf.no\)](#)

4 Varslingsplikta – våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar

4.1 Observasjonar

4.1.1 Malar og rutinar for varslingsplikta

Grinde skule sin plan for trygt og godt skulemiljø omtalar varslingsplikta tett opp til lovteksten og rundskrivet om skulemiljø. Skulen har i tillegg følgande dokument som omtalar plikta til å varsle; «Rutine ved negative og/eller uakseptable hendelser», «Rutine knyttet til hendelser på SFO», «Rutine; skjerpet aktivitetsplikt», og eit varslings skjema. I tillegg har skulen sendt inn kopi av Udir si nettside «Informasjon til elever og foreldre om skulemiljø». Desse dokumenta heng i klasserom og fellesareal på skulen.

I rutinane kjem det fram at dei vaksne skal snakke med leiinga ved krenkande/valdeleg åtferd, og elles omtalar rutinane at dei tilsette skal varsle når dei har mistanke eller kjennskap om at ein elev ikkje har det trygt og godt. Varslings skjemaet viser til ulike teikn som kan gi *mistanke/kunnskap*, og at kjelda kan vere eigen observasjon eller frå andre.

Dersom rektor får varsel om at ein vaksen har krenka ein elev, skal ho melde frå til skulesjef straks. Det kjem også fram at den tilsette som får mistanke om eller kjennskap til at ein i leiinga krenker elevar, sjølv skal varsle skuleeigar.

4.1.2 Praksis

Varslar alle som arbeider på skulen, ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenkt av ein som arbeider på skulen?

Dei tilsette stadfestar at dei er kjende med rutinar og skjema for å varsle, og at dei veit kor dei skal finne dokumenta. Dei fortel i eigenvurderinga og intervjuet at dei varslar rektor dersom dei har ein mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt, eller dersom ein vaksen krenker ein elev. Dei ville ha varsla skuleeigar dersom det var ein i leiinga som krenkte.

Om varsling på SFO kjem det fram at tilsette kan snakke med kontaktlærer, skrive i loggbok, snakke om det på fredagsmøtet eller varsle rektor direkte. Tilsette på SFO er tydelege på at fysiske krenkingar skal varslast til rektor.

Rektor fortel i intervjuet at dei har arbeidd med haldningar og verdiar og for å implementere ein låg terskel for å varsle. I tillegg til varsla, vurderer skulen om resultata frå Elevundersøkinga gir mistanke om at elevar ikkje har det trygt og godt.

Rektor har mottatt varsel etter §§ 9A-4 og 9A-5.

Vurdering

Vi meiner at intervjuet og tilsend dokumentasjon på varsel viser at dei tilsette har ei felles forståing for at trygt og godt handlar om meir enn fråvær av mobbing og krenkingar, og at det blir varsla både ved mistanke og kjennskap. Vi vurderer at det er sannsynleg at dei tilsette har låg terskel for å varsle om forhold i skuletida, i tråd med rektor sine føringar.

Alle tilsette er klare på at dei vil varsle rektor dersom dei har mistanke om eller kjennskap til at ein vaksen krenker elevar, og varsle skuleeigar dersom det er ein i leiinga som krenker, og vi er kjent med at rektor har mottatt varsel. På grunnlag av intervju og dokumentasjonen finn vi det sannsynleg at alle tilsette ville ha varsla i tråd med § 9 A-5.

Intervju gir oss ikkje klare svar på om rutinen for å varsle er implementert på SFO. Vi finn ulik forståing for terskelen for å varsle rektor, og korleis varslinga skal skje.

Vi vurderer at dei tilsette på skulen varslar rektor ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt i skuletida, og dersom elevar blir krenkt av ein som arbeider på skulen. Derimot vurderer vi at det er risiko for at rektor ikkje blir varsla ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt på SFO.

Vår konklusjon er at skulen ikkje oppfyller alle krava i regelverket på dette punktet.

Varslar rektor skuleeigar i alvorlege tilfelle og ved mistanke om at ein som arbeider på skulen, har krenkt ein elev?

Rektor skriv i eigenvurderinga at ho varslar i tråd med kravet over. I intervjuet seier ho at ho på eige initiativ har oppdatert skulesjef ein gong i månaden om alle skulemiljøsaker. Vidare at ho tar opp alvorlege saker og at ho har varsla etter § 9 A-5. Skulesjef og kommunalsjef stadfester denne praksisen i intervju.

Vurdering

Rutinen og skulen sin praksis samsvarer ved at rektor varslar skuleeigar dersom ho har mistanke om at ein som arbeider på skulen har krenkt ein elev.

Rutinen omtaler at rektor skal varsle skulesjef, men det er ikkje definert kva som er alvorlege tilfelle. Vi forstår at det er opp til rektor å vurdere kva som er alvorlege tilfelle, og som dermed skal varslast til skulesjef. På bakgrunn av intervju finn vi det sannsynleg at rektor gjer desse vurderingane, og at ho varslar skulesjef i alvorlege tilfelle.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Varslar alle som arbeider på skulen, i tide avhengig av alvoret i situasjonen?

Dei tilsette seier i eigenvurdering og intervju at dei varslar rektor raskt. Det vil seie same dag eller dagen etter. Det kjem fram i intervju at dei tilsette av og til vurderer om dei skal sjekke ut mistanken sin med elev, føresette eller andre tilsette før dei varslar rektor.

På same måte viser eigenvurdering og intervju at dei tilsette veit at dei skal varsle rektor straks dersom dei har mistanke om eller kjennskap til at ein vaksen krenker ein elev.

Rektor seier i intervjuet at ho ikkje har differensiert kor raskt dei tilsette skal varsle i dei ulike sakene. For å implementere ny praksis for varsling, har det vore viktig for henne å ta i mot alle varsla raskt, slik at ho sjølv kan vurdere kor alvorleg saka er.

Rektor seier at ho varslar skuleeigar same dag dersom ho mottek varsel etter § 9 A-5, og at det kan gå 1-3 dagar før ho varslar skuleeigar om andre alvorlege saker.

Vurdering

Rektor har ikkje differensiert kor raskt dei tilsette skal varsle i ulike saker utanom at det skal varslast så raskt som mogleg når det gjeld § 9 A-5. Rutinen og rektor si forventning er at alle saker, uavhengig av alvor, skal varslast same dag dersom det er praktisk mogleg. Regelverket

krev at dei tilsette skal vurdere konkret kor raskt dei skal varsle i den enkelte saka. På bakgrunn av intervjuet finn vi det sannsynleg at tilsette både vurderer når dei skal varsle og at dei gjer det i tide. Vi meiner at dei tilsette sin praksis både er hensiktsmessig og i tråd med regelverket.

Vi finn også at rektor varslar skuleeigar i tide.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Dokumenterer skulen kva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikta?

Dei samla funna viser at skulen har eit varslingsskjema, at dette er i bruk og at varsla blir arkivert i skulen sitt arkivsystem.

Vurdering

Vi vurderer at skulen dokumenterer kva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikta, og oppfyller dermed krava på dette punktet.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

4.2 Vurdering av om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at varslingsplikta blir oppfylt

Reglane om internkontroll krev at kommunen må tilpasse internkontrollen til den enkelte skule ut frå storleiken, eigenarten, aktivitetane og risikoforhold. Det betyr at kommunen må skaffe seg oversikt over praksis, kor det kan svikte og kva konsekvensar det kan gi. Hensikta med risikovurderinga er at kommunen skal ha grunnlag for å vurdere kva styringstiltak som vil vere nødvendige. Eksempel på kjelder i risikovurderinga kan vere klagesaker, annan informasjon om skulemiljø, avviksmeldingar og tilsyn.

Kommunen må, på bakgrunn av risikovurderingane, vurdere kva for styringstiltak som er nødvendige for å sikre at alle som arbeider på skulen, oppfyller varslingsplikta. Tiltak kan for eksempel vere styrande dokument, organisatoriske tiltak, tydeleggjering av ansvarslinjer, rapportering, planar og rutinar, avvikshandtering og opplærings- og kompetansehevingstiltak.

Er kommunen sin internkontroll tilpassa for å hindre eller forebygge brot på varslingsplikta og dokumentasjonsplikta?

Kommunalsjef stadfester i intervju med oss at kommunen ikkje har gjort systematiske risikovurderingar på skulenivå, men at dei har utarbeidd rutinar og prosedyrar på grunnlag av Statsforvaltaren sitt tilsyn på to andre skular i 2019.

Kommunalsjef seier vidare at dei følgde opp skulen sitt arbeid med plan og rutinar i 2020. I innsend rapportering frå det tidspunktet finn vi ikkje at Grinde skule si rapportering gav informasjon eller vurderingar av skulen si aktivitetsplikt og plikt til å varsle. Rapporteringskravet for skulen har i ettertid vore å melde inn talet på saker ein gong i året. I innsend dokumentasjon frå dialog- og styringsmøte frå seinare tid, finn vi ikkje at plikta til å varsle har vore eller skal vere tema i dialogen med rektor. Dette blir stadfesta av rektor.

Vi finn at kommunen har utarbeidd felles malar og rutinar for å bidra til at skulane oppfyller varslingsplikta. Derimot finn vi at rektor på Grinde skule berre delvis er gjort kjende med desse, og at skulen av den grunn har utarbeidd egne rutinar. Vidare finn vi at rektor har jobba systematisk med haldningar og verdiar i personalet, og med å implementere rutinar for å varsle.

Vi har funne at rektor bad skulesjef om hjelp i arbeidet med skulemiljø kort tid etter at ho begynte på skulen, og at det resulterte i rettleiing frå Læringsmiljøsenteret. Kommuneadministrasjonen har også tilrettelagt for kompetanseutvikling gjennom IBS. Rektor seier at bidraga har vore til hjelp i arbeidet med å etablere god praksis.

Vurdering

Vi finn at kommunen har utarbeidd malar og prosedyrar for å forebygge svikt på varslingsplikta, men finn ikkje at de har sørgt for å gjere dei kjende for Grinde skule. Dermed har ikkje tiltaket hatt betydning for skulen sin praksis. I kravet til å ha nødvendige rutinar og prosedyrar ligg det også at kommunen må gjere dei kjende og tilgjengelege for dei det gjeld.

Vi finn det sannsynleg at kommunen har forebygd brot gjennom kompetanseheevande tiltak, men tiltaka har til dels vore avhengig av at rektor på eige initiativ har bedt om hjelp. Våre undersøkingar viser ikkje at kommunen jamleg innhentar nødvendig informasjon eller at dei vurderer risiko for svikt på bakgrunn av informasjonen dei får. Vår vurdering er derfor at internkontrollen er tilfeldig og personavhengig, framfor systematisk og tilpassa for å forebygge brot. Når arbeidet er basert på tilfeldig og personavhengig informasjon, har kommunen ikkje det grunnlaget som trengs for å utarbeide *nødvendige* rutinar og prosedyrar.

Vår vurdering er dermed at kommunen ikkje har ein internkontroll som er systematisk og tilpassa for å hindre og forebygge brot på varslingsplikta på Grinde skule.

Vår konklusjon er at kommunen ikkje oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Avdekker og følger kommunen opp med korrigierende tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at varslingsplikta og dokumentasjonsplikta ikkje blir oppfylt?

Kommunen skal bruke internkontrollen til å avdekke og følge opp brot på varslingsplikta som allereie har skjedd og risiko for at plikta ikkje blir oppfylt. For å kunne avdekke avvik og risiko for avvik systematisk, er kommunen avhengig av informasjon om praksis på skulen.

Undersøkingane våre viser at kommunen har eit avvikssystem. Tilsette seier at dei melder avvik på elevåtferd. Kommunal- og skulesjef stadfester at dei ikkje har mottatt avvik på regeletterleving på området.

Vidare har vi funne at rapporteringskravet til skulen er å rapportere talet på skulemiljøsaker.

Innsend dokumentasjon viser at skulesjef har faste møte med rektor og leiinga. I innsende notat frå dialog- og styringsmøte i 22/23 finn vi ikkje at varslingsplikta eller andre delplikter i aktivitetsplikta har vore tema. Kvalitetsårshjul for 23/24 viser at plan for trygt og godt skulemiljø skal vere tema i to møte. Skulen sin praksis for å varsle er ikkje spesielt omtalt i kvalitetshjulet. Rektor stadfester i intervju med oss at kommunen ikkje har etterspurt praksis i tilknytning til varslingsplikta eller dei andre delpliktene.

Vi finn at rektor innhentar informasjon om korleis skulen oppfyller varslingsplikta, og gjer vurderingar av om det er risiko for brot. Vi finn ikkje at kommunen har sørgt for at dette blir gjort, eller at dei etterspør denne informasjonen frå rektor.

Når det gjeld kravet til å evaluere internkontrollen finn vi at kommunen har ei føring i årsplanen om at skulen skal revidere årsplanen og andre dokument. Vi finn derimot ikkje at årsplanen og føringa er gjort kjend for rektor.

Vurdering

Kommunen er ansvarleg for at internkontrollen er systematisk og tilpassa skulen. Sjølv om oppgåver er delegerte til andre/rektor, må kommunen følge opp at internkontrollen fungerer slik at tilsette oppfyller varslingsplikta i samsvar med regelverket.

Vi har funne at praksis på Grinde skule i hovudsak oppfyller minstekrava i varslingsplikta, men vi meiner at det er høg risiko for at mistanke om at ein elev opplever miljøet på SFO som utrygt, ikkje blir varsla til rektor. Vi har likevel ikkje funne at kommunen har avdekka brot og følgd det opp. Vi ser det i samanheng med at kommunen ikkje innhentar informasjon om tilstanden på skulen utover avvikssystemet og talet på skulemiljøsaker.

Vi er kjende med at kommunen jobbar med å forbetre internkontrollen. Vår vurdering er likevel at arbeidet på tidspunktet for våre undersøkingar ikkje var basert på vurderingar av risiko på område- og skulenivå for å tilpasse kva informasjon kommunen treng, korleis den skal hente inn informasjonen og korleis den skal følgjast opp. Då kommunen ikkje kjenner til tilstanden på skulen har dei heller ikkje grunnlag for å evaluere skriftlege prosedyrar og andre tiltak i internkontrollen.

På grunnlag av vår kjennskap til rapporteringskrav, avviksmeldingar og innhald i styringsdialogen og annan dialog med rektor, finn vi ikkje at kommunen har innhenta nødvendig informasjon om regeletterlevinga på Grinde skule. Vår vurdering er dermed at kommunen sin internkontroll ikkje er systematisk og tilpassa for å avdekke brot på varslingsplikta. Som følge av dette set ikkje kommunen inn korrigerende tiltak for å rette opp praksis.

Vår konklusjon er at kommunen ikkje oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

5 Undersøkingssplikta – våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar

5.1 Observasjonar

5.1.1 Malar og rutinar for undersøkingssplikta

Grinde skule sin plan for trygt og godt skulemiljø omtalar plikta til å undersøke saka tett opp til lovteksten og rundskrivet om skulemiljø. I planen finn vi ei oversikt over ulike verktøy som Spekter, sosiogram, kartlegging av det sosiale miljøet og Innblikk. Skulen har også lagt ved ei utfyllande skildring av undersøkingar, der fleire verktøy er lista opp, i tillegg til refleksjonsspørsmåla *Hvorfor gjør vi dette? Hva vil vi bruke det til? Hvem skal delta? Hvordan analyserer vi? Hvordan gjennomfører vi? Kva trenger elevene i forkant?*

I rutinen «Tiltakstrapp ved uakseptabel atferd/krenkelser» står det at skulen skal ha individuelle samtaler med elev/eleva der dei mellom anna skal finne ut kva som ligg bak handlingsmønsteret. I «Rutiner for å trygge elever og foresatte etter hendelser» står det at skulen skal snakke med elev og føresette for å finne ut kva behov dei har for å føle seg trygge og ivareteitt på skulen.

Malen for aktivitetsplan inneheld punkt for at elev og føresette skal få informasjon og bli høyrte, og for å beskrive situasjonen etter informasjonsinnhenting/ kartlegging. I tillegg har malen punktet *Hvilke problemer skal tiltakene løse.*

I skulen sin rutine for skjerpa aktivitetsplikt står det at rektor har samtale med elev og tilsett same dag. I planen for trygt og godt skulemiljø står det at rektor skal undersøke saka straks.

5.1.2 Praksis

Undersøker skulen saka så raskt som saka tilseier, dersom det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø?

Eigenvurdering og intervju viser at skulen startar undersøkingar i løpet 1-3 dagar. Det inneber at dei ofte startar med usystematiske observasjonar og elevsamtalar same dag, og at dei saman med trinnet og rektor avklarar kva undersøkingar dei skal gjennomføre vidare.

Rektor opplyser at skulen går i gang med undersøkingar med ein gong, og at dei har som mål å få undersøkt saka godt nok til å kunne sette inn tiltak i løpet av ei veke.

Dokumentasjon i elevsaker viser at det er kort tidsspenn mellom varsel og at skulen set inn tiltak, og at skulen har undersøkt i dette tidsspennet i alle sakene.

Vurdering

Informasjon ifrå dei tilsette viser at det er deira praksis å sette i gang med undersøkingar same dag, eller så raskt som mogleg.

Regelverket krev at skulen snarast skal gjennomføre dei undersøkingane som det er rimeleg å forvente. Rutinane for å undersøke saka omtaler ikkje tidsspennet utover referanse til lovteksten. Funna våre viser likevel at skulen startar med universelle undersøkingar raskt, og at dei deretter gjennomfører andre undersøkingar så snart som mogleg.

Vi vurderer at skulen har ein praksis som er rimeleg å forvente, då ulike undersøkingar krev ulik førebuing og gjennomføring.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Undersøker skulen/skuleeigar saka straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev blir krenkt av ein som arbeider på skulen?

Rektor seier i eigenvurdering og intervju at ho har samtalar med eleven og den vaksne det gjeld same dag. Dokumentasjon i saker stadfester dette, og det samsvarer med rutinen.

Skuleeigar har ikkje sjølv undersøkt ei sak, men seier at ho ville ha sett i gang straks.

Vurdering av skulen

På same måte som vi har vurdert at det er rimeleg å forvente at dei tilsette startar undersøkingane med å ha samtale med elevar raskt, er det rimeleg å forvente at rektor har samtale med dei involverte same dag som ho blir varsla etter § 9 A -5. Denne praksisen samsvarer også med skulen sine rutinar for den skjerpa aktivitetsplikta.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Vurdering av skuleeigar

Skuleeigar har ikkje fått varsel om at ein i leiinga har krenkt elevar. På bakgrunn av dei samla funna våre meiner vi at det er sannsynleg at skuleeigar ville ha undersøkt saka straks dersom ho hadde motteke eit varsel etter § 9 A – 5.

Vår konklusjon er at skuleeigar oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Gjennomfører skulen/skuleeigar dei undersøkingane som det er rimeleg å forvente utifrå ein fagleg standard?

I eigenvurderinga og intervjuar svarar tilsette at dei bruker ulike metodar for å undersøke saka, som for eksempel Spekter, relasjonskartlegging, observasjon og samtalar. Dei tilsette greier grundig ut om korleis dei bruker dei ulike verktøya, og kva hensikta kan vere og kva omsyn dei tek i gjennomføringa. Dei fortel at undersøkingane blir valt og gjennomført i samarbeid med leiinga, og at dei kan få rettleiing frå PPT dersom dei har behov. Etter at undersøkingane er gjennomførte, diskuterer dei tilsette kva undersøkingane viser, og kva tiltak dei må sette inn.

Rektor beskriv ein lik praksis som dei tilsette, og seier at ho tidlegare har gjennomført delar av undersøkingane, mens ho no overlèt meir til lærarane. Ho har framleis ansvaret for at undersøkingane blir gjennomførte.

Elevar og føresette fortel at dei har opplevd at dei har blitt høyrte når saka blei undersøkt. Dei kan ikkje hugse om dei har fått informasjon om andre undersøkingar, men veit dei har hatt jamlege og planlagde møte med skulen i heile prosessen.

Skuleeigar har ikkje sjølv undersøkt saker.

Vurdering av skulen

Regelverket krev at det skal vere klart kven som skal undersøke saka på vegne av skulen/skuleeigar. Rektor har ikkje delegert dette på skulen, og vi legg derfor til grunn at ho delegerer oppgåver knytt til å undersøke saka i kvart enkelt tilfelle.

Vidare skal undersøkingane ha ein fagleg standard. Skulen sine rutinar viser til metodar som er anerkjente av fagmiljø. Dei innsende sakene viser at skulen bruker desse metodane, og dette blir også stadfesta i intervjuar. Vi finn at skulen sin praksis er å undersøke for å belyse eleven si oppleving, fakta om situasjonen og forhold i omgivnadane, slik regelverket krev.

Som ein del av den faglege standarden skal skulen vurdere kor grundige undersøkingane skal vere, der sakas alvor og eleven si sårbarheit er ein del av vurderinga. Vi finn at refleksjonsspørsmåla i rutinen legg til rette for ei slik vurdering, i tillegg til at dei tilsette stadfester i intervju at dei er kjende med kva elevar som er særskilt sårbare, og at dei tek omsyn til dette. Dei tilsette seier at dei diskuterer og planlegg kva undersøkingar dei skal gjennomføre i kvar enkelt sak.

Alle involverte har rett til å bli høyrte. Malen for aktivitetsplan viser at skulen skal spør eleven det gjeld om kva ønsker og innspel eleven har. Innsende saker og samtale med elevar og føresette stadfester at dette er skulen sin praksis. Rutinane for oppfølging etter hendingar viser også at andre involverte elevar skal bli høyrte.

Skulen skal vurdere undersøkingane dei har gjennomført for å kunne kome fram til kva problem tiltaka skal løyse og finne eigna tiltak. Dei tilsette fortel at dei har møte der dei diskuterer kva undersøkingane viser. Malen for aktivitetsplan etterspør også dette.

Vi er kjende med at rektor har gjennomført samtalar etter varsel om vaksenkrenkingar. Skulen sine rutinar for å undersøke etter § 9 A-5 omtaler ikkje andre metodar enn samtalar med dei involverte, og viser heller ikkje til at rektor skal bruke rutinen for å undersøke etter § 9 A-4 som utgangspunkt. Mistanke om at ein vaksen krenker ein elev vil kunne krevje andre typar

undersøkingar enn i § 9 A-4-saker, fordi dei må belyse den vaksne sine handlingar³. Eit viktig føremål med undersøkingane vil også vere å avdekke om det har skjedd objektive krenkingar frå den vaksne, eller om eleven av andre årsaker opplever å ikkje ha det trygt og godt. Sidan skulen sine rutinar ikkje omtalar undersøkingar spesielt for § 9 A-5, og rektor heller ikkje har synleggjort for oss korleis ho ville ha undersøkt spesielt, meiner vi at det ikkje er sannsynleggjort skulen oppfyller regelverket på dette punktet.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i § 9 A-4, men ikkje etter § 9 A-5 på dette punktet.

Vurdering av skuleeigar

Vi legg til grunn at skuleeigar ville ha brukt rutinen for skjerpa aktivitetsplikt. Vi er derfor i tvil om skuleeigar hadde gjort dei undersøkingane som det er rimeleg å vente utifrå ein fagleg standard.

Vår konklusjon er at skuleeigar ikkje oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Dokumenterer skulen/skuleeigar kva som blir gjort for å oppfylle plikta til å undersøke saka?

Dei tilsette seier at dei legg dokumentasjon på funna frå undersøkingane i Websak, og vi er kjende med eksempel på dette. Rektor stadfester at dette er skulen sin praksis. Innsende aktivitetsplanar viser at skulen refererer til undersøkingane, og malen har eit punkt for å beskrive situasjonen etter informasjonsinnhenting/kartlegging.

Skuleeigar har ikkje sjølv gjennomført undersøkingar.

Vurdering av skulen

Skulen dokumenterer funna ifrå undersøkingane. Innsende aktivitetsplanar viser at skulen til ei viss grad dokumenterer vurderingane av funna i aktivitetsplanane. Vi har over stadfesta at skulen vurderer funna ifrå undersøkingane, og vi meiner at malen for aktivitetsplan legg til rette for at skulen skal dokumentere desse vurderingane. Vi vurderer derfor at det er sannsynleg at skulen dokumenterer korleis dei oppfyller aktivitetsplikta.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Vurdering av skuleeigar

Skuleeigar har ikkje undersøkt sak sjølv, men vi meiner at det er sannsynleg at skuleeigar ville ha dokumentert undersøkingane for å ivareta både den tilsette og eleven sine rettar.

Vår konklusjon er at skuleeigar oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

5.2 Vurdering av om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at undersøkingsplikta blir oppfylt

Er kommunen sin internkontroll tilpassa for å hindre eller forebygge brot på plikta til å undersøke og dokumentere?

Vi finn at kommunen har utarbeidd felles rutinar for å bidra til at skulane oppfyller undersøkingsplikta. Derimot finn vi at rektor på Grinde skule ikkje er gjort kjent med desse, og at

³ Risikofaktorer for at vaksne krenker kan være adferdsproblemer og anti-sosial atferd hos elever, dårlig relasjon mellom elev og lærer, lærers behov for makt og dominans og autoritær eller forsømmende lederstil.
<https://www.uis.no/nb/forskning/voksne-som-krenker-barn-pa-skulen-et-globalt-problem>

skulen av den grunn har utarbeidd egne rutinar. Vidare finn vi at rektor har jobba systematisk med haldningar og verdiar i personalet, og med å implementere rutinane.

Dei samla funna våre i tilknytning til undersøkingsplikta er like for varslingsplikta; Vi finn ikkje at kommunen jamleg etterspør eller skaffar seg nødvendig informasjon om arbeidet på skulen, eller at dei utarbeider nødvendige rutinar og prosedyrar på bakgrunn av ei vurdering av risiko på Grinde skule. Grunngivinga vår kjem fram i vurderinga av om kommunen sikrar at varslingsplikta blir oppfylt.

Vi vurderer at kommunen sitt arbeid for å hindre eller forebygge brot ikkje er basert på nødvendig informasjon, og at kommunen dermed ikkje har ein internkontroll som er systematisk og tilpassa for å hindre og forebygge brot på plikta til å undersøke på Grinde skule.

Vår konklusjon er at kommunen ikkje oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Avdekker og følger kommunen opp med korrigierende tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at plikta til å undersøke og dokumentere ikkje blir oppfylt?

Vi har funne at det er sannsynleg at Grinde skule oppfyller minstekrava i undersøkingsplikta etter § 9 A-4, men vi har funne risiko for at skulen ikkje gjennomfører undersøkingar i saker etter § 9 A – 5 som ein ut ifrå ein fagleg standard med rimelegheit kan forvente.

For å kunne avdekke avvik og risiko for avvik systematisk, er kommunen avhengig av informasjon om tilstanden på skulen. Vi viser til vurderinga vår av om kommunen gjennom internkontrollen avdekker og følger opp brot på varslingsplikta. Funna er like, og vi legg til grunn dei same vurderingane for at kommunen ikkje innhentar nødvendig informasjon om regeletterlevinga på Grinde skule til å kunne avdekke brot på undersøkingsplikta.

Vi legg altså til grunn at kommunen ikkje har vore kjend med skulen sin praksis, og at dei ikkje har sett inn tiltak for å korrigere praksis. Vi vurderer at det har samanheng med at dei ikkje innhentar nødvendig informasjon og følger opp skulen på ein systematisk og tilpassa måte. Vurderinga blir også styrka av at kommuneadministrasjonen sjølv svarar nei på dette spørsmålet i eigenvurderinga.

Vi er kjent med at kommunen jobbar med å forbetre internkontrollen. Vår vurdering er likevel at arbeidet på tidspunktet for våre undersøkingar ikkje var basert på vurderingar av risiko på område- og skulenivå for å tilpasse kva informasjon dei treng, korleis dei skal innhente informasjonen og korleis dei skal følge opp informasjonen. Då kommunen ikkje kjenner til tilstanden på skulen har dei heller ikkje grunnlag for å evaluere skriftlege prosedyrar og andre tiltak i internkontrollen.

Vår vurdering er at kommunen sin internkontroll ikkje er systematisk og tilpassa for å avdekke brot på undersøkingsplikta. Som følge av dette set ikkje kommunen inn korrigierende tiltak for å rette opp praksis.

Vår konklusjon er at kommunen ikkje oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

6 Tiltaksplikta – våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar

6.1 Observasjonar

6.1.1 Malar og rutinar for tiltaksplikta

Skulen sin plan for trygt og godt skulemiljø omtaler plikta til å sette inn tiltak tett opp mot lovteksten og Udir sitt rundskriv om skulemiljø. I tillegg finn vi omtale av plikta i rutine for å trygge elevar og føresette etter hendingar og skjerpa aktivitetsplikt. I begge rutinane står det at skulen skal sette inn tiltak for å trygge eleven slik at hen kjem på skulen neste dag. På trinn 2 i «Tiltakstrappa ved uaksetabel atferd/krenkelser» står det at *skulen skal iverksette konkrete tiltak* som skal hjelpe til å endre åtferd saman med eleven. I rutinen for skjerpa aktivitetsplikt står det at skulesjef/rektor vurderer tiltak dag to etter hendinga. Det står også at skulen *skal sette inn tiltak med en gang for at eleven skal komme på skulen neste dag*.

I mal for aktivitetsplan er det lagt inn punkt for tiltak, tidspunkt for gjennomføring, kven som er ansvarleg og dato for evaluering. Vi finn punkt for at elev og foreldre er høyrte og kva problem tiltaka skal løyse. Av evalueringsskjemaet går det fram at skulen, elev og føresette skal evaluere kvart tiltak, samt moglegheit for å ta bort, legge til, justere og endre tiltak.

6.1.2 Praksis

Set skulen inn tiltak så raskt som saka tilseier, når ein elev seier at skulemiljøet ikkje er trygt godt, eller undersøkingane viser det?

I eigenvurdering og intervju kjem det fram at skulen set inn strakstiltak i sakene, i tillegg til at dei set inn ulike tiltak etter at dei har undersøkt saka nærmare. Tidsaspektet er berre omtala i høve til strakstiltak i skulen sine rutinar, men dokumentasjon i enkeltsaker viser at skulen set inn tiltak raskt, vanlegvis etter ei veke.

Vurdering

På bakgrunn av dei samla funna vurderer vi at det er sannsynleg at skulen set inn tiltak raskt dersom ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Set skulen/skuleeigar inn tiltak straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev har blitt krenkt av ein som arbeider på skulen, eller ein i skulen si leiing?

I skulen sine rutinar står det at rektor skal sette inn tiltak dag to etter hendinga, i tillegg til strakstiltak. Rektor stadfester dette i intervjuet og i eigenvurderinga.

Skuleeigar seier at ho ville ha brukt skulane sine rutinar dersom ho skulle ha sett inn tiltak.

Vurdering av skulen

Vi kjenner ikkje til dokumentasjon på at rektor har sett inn tiltak etter § 9 A-5, men på bakgrunn av dei samla funna legg vi til grunn at ho ville ha følgte rutinen.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Vurdering av skuleeigar

Vi er ikkje kjende med at skuleeigar har sett inn tiltak etter § 9 A-5, men legg til grunn at ho ville ha følgd rutinen.

Vår konklusjon er at skuleeigar oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Vurderer skulen/skuleeigar konkret kva tiltak som er eigna?

I intervju og eigenvurdering seier tilsette at dei vurderer konkret kva tiltak som er eigna i kvar enkelt sak. Dette gjer dei i samråd med rektor, elev og føresette. Skulen har ikkje ein ressursbank med tiltak, men dei spør rektor om rettleiing ved behov. Dei legg vekt på kva som er til eleven sitt beste, og legg særleg vekt på eleven sitt syn og sårbarheit. Dei seier at dei vurderer kva som vil vere eigna tiltak både i lys av eleven sitt behov, og omsyn til andre elevar.

Rektor stadfester dei tilsette sin praksis, og seier at ho legg vekt på samanhengen mellom det som har skjedd, eleven sitt beste og tiltak på ulike nivå. Ho bruker også ressursidene til Udir i arbeidet med å finne eigna tiltak. Rektor seier at ho planlegg å legge til ei vurdering av kva som er til beste for eleven i malen for aktivitetsplan, og vi er gjort kjend med eit eksempel på ei vurdering.

Føresette seier at dei får kome til forslag til tiltak, og at dei får seie si meining om tiltaka skulen meiner er eigna.

Innsende aktivitetsplanar viser at skulen set inn ulike typar tiltak på ulike nivå.

Vurdering av skulen

Vi har ikkje mottatt referat frå møte der dei tilsette vurderer kva tiltak som er eigna. Vi meiner likevel at dei samla funna våre viser at det er sannsynleg at skulen sin praksis er slik dei tilsette beskriv. Sjølv om skulen ikkje har dokumentert konkrete vurderingar av kva som er til eleven sitt beste, gir dei samla funna nok informasjon til at vi finn det sannsynleg at skulen gjer ei konkret vurdering av kva som er til beste for eleven. På grunnlag av dei innsende aktivitetsplanane vurderer vi at skulen set inn dei tiltaka som er rimeleg å forvente i den enkelte saka.

Regelverket krev at dersom skulen set inn tiltak mot andre elevar, har dei rett til å uttale seg om tiltaket. Vi er ikkje kjende med konkrete eksempel på at skulen har sett inn tiltak mot andre elevar, men legg til grunn at skulen vil følge tiltakstrappa, og dermed høyre involverte elevar.

Skulen har ikkje dokumentert tiltak etter § 9 A-5, men meiner at det er sannsynleg at rektor ville ha gjort tilsvarande vurderingar som skulen gjer når dei set inn tiltak etter § 9 A-4.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Vurdering av skuleeigar

Skuleeigar har ikkje sett inn tiltak etter § 9 A-5. Å sette inn tiltak etter § 9 A-5 er krevjande, særleg dersom det er imot ein i skuleleiinga. Vi meiner derfor at det er sannsynleg at skuleeigar ville ha gjort vurderingar av kva tiltak som ville vore eigna for i ivareta både den tilsette og eleven sine rettar.

Vår konklusjon er at skuleeigar oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Evaluerer skulen/skuleeigar tiltaka jamleg, og blir tiltaka endra ved behov?

I intervju og eigenvurdering seier tilsette og rektor at dei set av tid til å evaluere aktivitetsplanen. Rektor sjekkar ut om dei tilsette gjennomfører tiltaka som planlagt for å fange opp dersom det er

utfordringar eller manglar. Rektor forventar også at dei tilsette tek kontakt dersom dei ikkje får gjennomført tiltaka som planlagt. Ansvarleg lærar hentar inn informasjon frå skulen og evt. SFO før evalueringsmøtet.

I intervju kjem det fram at skulen fortset med tiltaka dersom føresette eller elev framleis ønsker det, og at evalueringa ofte viser at dei må endre tiltak. Dersom skulen må fortsetje med einskilte tiltak for at eleven skal oppleve å vere trygg, vurderer dei om desse tiltaka skal bli ein del av skulen sin praksis.

Føresette opplever at dei og eleven blir høyrte i evalueringa.

Vurdering av skulen

Dokumentasjonen viser at skulen, saman med elev og føresette, systematisk evaluerer tiltaka i aktivitetsplanen. Skulen innhentar nødvendig informasjon frå gjennomføringa av tiltaka, frå elev og føresette. I referat frå evalueringsmøte kjem det fram at skulen vurderer om det er behov for å endre, justere, ta bort eller legge til tiltak. Dokumentasjonen viser at skulen følger opp vurderingane og at dei legg vekt på kva eleven ønsker.

Vi meiner derfor at skulen har vist at dei evaluerer tiltaka jamleg, og at dei blir endra ved behov.

Vår konklusjon er at skulen oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Vurdering av skuleeigar

Skuleeigar har ikkje sett inn tiltak etter § 9 A-5, og har dermed heller ikkje evaluert tiltak. I rutinen for 9 A-5 finn vi berre ei føring for at tiltaksplanen skal evaluerast, men vi meiner at rutine og malane samla sett gir tilstrekkelege føringar til at skuleeigar ville evaluert tiltaka i samsvar med regelverket. Vi legg derfor til grunn at skuleeigar ville ha følgd rutine som er utarbeidd av kommunen.

Vår konklusjon er at det er sannsynleg at skuleeigar oppfyller lovkrava på dette punktet.

Lagar skulen/skuleeigar ein skriftleg plan når dei set inn tiltak i ei sak, og inneheld den skriftlege planen minimumskrava til innhald?

Innsendt dokumentasjon, eigenvurdering og intervju viser at skulen bruker malen for aktivitetsplan.

Vurdering av skulen og skuleeigar

Dei samla funna våre viser at mal til aktivitetsplan inneheld minimumskrava til innhald, og at malen blir brukt når skulen set inn tiltak i saker. Vi legg til grunn at skuleeigar ville ha brukt same mal.

Vår konklusjon er at skulen og skuleeigar oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

6.2 Vurdering av om kommunen gjennom sin internkontroll sikrar at tiltaksplikta blir oppfylt

Er kommunen sin internkontroll tilpassa for å hindre eller forebygge brot på tiltaksplikta og dokumentasjonsplikta?

Dei samla funna våre i tilknytning til tiltaksplikta er lik funna for varslingsplikta; Vi finn ikkje at kommunen jamleg etterspør eller skaffar seg nødvendig informasjon om arbeidet på skulen, eller

at dei utarbeider nødvendige rutinar og prosedyrar på bakgrunn av ei vurdering av risiko. Funna og grunngivinga vår kjem fram i vurderinga av om kommunen sikrar at varslingsplikta blir oppfylt. Vurderinga blir styrka av at kommuneadministrasjonen sjølv svarar nei på dette spørsmålet i eigenvurderinga.

Vår vurdering er at kommunen ikkje har ein internkontroll som er systematisk og tilpassa for å hindre og forebygge brot på tiltaksplikta på Grinde skule.

Vår konklusjon er at kommunen ikkje oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

Avdekker og følger kommunen opp med korrigerande tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at tiltaksplikta og dokumentasjonsplikta ikkje blir oppfylt?

I våre undersøkingar finn vi ikkje at de har tilpassa innhentinga av nødvendig informasjon for å avdekke brot ut frå kjennskap til skulen og skulen sin praksis. Funna og grunngjevinga for vår vurdering er lik som for varslingsplikta.

På det grunnlaget oppfyller de ikkje kravet til at internkontrollen skal vere systematisk og tilpassa skulens storleik, eigenart, aktivitet og risikoforhold for å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik. Vurderinga vår blir styrka av at dei sjølv svarar nei på dette spørsmålet i eigenvurderinga.

Sjølv om vi har funne det sannsynleg at Grinde skule oppfyller minstekrava i tiltaksplikta, må kommunen sjølv vurdere tilstanden og risiko og tilpasse oppfølginga deretter. Vurderinga får følgeleg betydning for kravet til å evaluere og ved behov forbetre skriftlege prosedyrar og andre tiltak for internkontroll.

Vår konklusjon er at kommunen ikkje oppfyller krava i regelverket på dette punktet.

7 Våre reaksjonar

7.1 Pålegg om å rette forholda

Vi har avdekt brot på regelverket. Vi pålegg kommunen å rette opp følgjande forhold, jf. opplæringslova § 14-1 første ledd, jf. kommunelova § 30-4:

1. **Tysvær kommune må sikre at alle som arbeider på Grinde skule, oppfyller plikta til å varsle ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenkt av ein som arbeider på skulen, jf. opplæringslova §§ 9 A-4 og 9A-5, jf. kommunelova § 25-1. Det betyr at:**
 - Alle som arbeider på skulen skal varsle ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenkt av ein som arbeider på skulen.
 - Kommunen skal tilpasse internkontrollen for å hindre eller forebygge brot på varslingsplikta og dokumentasjonsplikta.
 - Kommunen skal avdekke og følge opp med korrigerande tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at varslingsplikta og dokumentasjonsplikta ikkje blir oppfylt.
2. **Tysvær kommune skal sikre at Grinde skule og skuleeigar oppfyller plikta til å undersøke saka ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, eller blir krenkt av ein som arbeider på skulen, jf. opplæringslova 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommunelova 25-1. Det betyr at:**

- Skulen og skuleeigar skal gjennomføre dei undersøkingane som er rimelege å forvente utifrå ein fagleg standard.
 - Kommunen skal tilpasse internkontrollen for å hindre eller forebygge brot på undersøkingsplikta og dokumentasjonsplikta.
 - Kommunen skal avdekke og følge opp med korrigerande tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at undersøkingsplikta og dokumentasjonsplikta ikkje blir oppfylt.
- 3. Tysvær kommune skal sikre at Grinde skule og skuleeigaren tar i vare plikta til å sette inn tiltak slik at elevane for eit trygt og godt skulemiljø, jf. opplæringslova §§ 9 A-4 og 9 A-5, jf. kommunelova § 25-1. Det betyr at:**
- Kommunen skal tilpasse internkontrollen for å hindre eller forebygge brot på tiltaksplikta og kravet om å lage ein skriftleg plan.
 - Kommunen skal avdekke og følge opp med korrigerande tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at tiltaksplikta og kravet om å lage ein skriftleg plan blir oppfylt.

7.2 Erklæring og utgreiing om korleis pålegg er retta

De skal iverksette tiltak for å rette brot på regelverket med det same. Vi vil ikkje avslutte tilsynet før de har retta. De skal erklære at rettinga er gjennomført og greie ut om korleis de har retta. De bør gjere greie for

- kva tiltak de har sett i verk eller planlegg å setje i verk for å rette regelverksbrotet
- korleis de planlegg å følgje med på at tiltaka blir sett i verk og regelverket blir følgt
- kva for interne fristar de har sett for å sikre framdrift og gjennomføring

Fristen er 05.04.2024.

8 De har rett til å klage

Tilsynsrapporten er eit enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2 første ledd bokstav b. De kan klage på enkeltvedtaket.

Viss de klagar, må de gjere det innan tre veker. Fristen gjeld frå melding om brevet har komme fram til dykk, jf. forvaltningslova §§ 28 og 29. De sender klaga til oss. Vi har høve til å gjere om vedtaket. Viss vi ikkje er samde med dykk, sender vi klaga til Utdanningsdirektoratet som avgjer saka.

I forvaltningslova § 32 kan de sjå korleis de skal utforma klaga.

De kan be om at vi ikkje set i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klaga er endeleg avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningslova § 42.

De er part i saka og har rett til innsyn i dokumenta i saka, jf. forvaltningslova § 18.

Elisabeth Ur Fjørtoft
tilsynsleiar

Ragnhild Otto

Lina Bryne Larsen

Liste over dokumentasjon

Frå kommunen:

1. Årsplan for tilrettelegging av et godt sosialt skolemiljø for elevene
2. Styringsdialog/dialogmøte med skulane
3. Rapport fra skolene om status arbeid med psykososialt skolemiljø, tirs 10.03.20
4. Kvalitetsårshjul skoleåret 2023/2024
5. Organisasjonskart
6. Stabsorganisering
7. Organisasjonskart - politisk
8. Resultatområde
9. Prosedyre for håndtering av saker når en ansatt på skulen krenker eleven(e)
10. EHMS V2 Elevsamtaleskjema
11. EHMS V4 Observasjonsplan
12. EHMS V5 Tiltaksplan
13. Aktivitetsplan – tiltak §9a BM
14. Dokumentasjon varsling og undersøkelse
15. EHMS 03 Prosedyre for håndtering av saker når en ansatt krenker elev(ene)
16. Håndtering av elevvansker - Compilo
17. Sjekkliste skulesjef - Compilo
18. Årsplan skolemiljø - Compilo

Frå skulen:

1. Logg over varsel aktivitetsplaner Grinde skule
2. Eksempel på skjerpet aktivitetsplikt
3. Plan for et trygt og godt skulemiljø - Grinde skule
4. Rutine; aktivitetsplikt – Rutine; skjerpet aktivitetsplikt
5. Regelverk om skolemiljø – nulltoleranse mot mobbing
6. Grinde skule – Tilsyn skoleåret 2023/2024
7. Utviklingstid skoleåret 23/24
8. Rutiner for å trygge elever og foresatte etter hendelser
9. Rutiner på Grinde skule ved negative og eller uakseptable hendelser
10. Tiltakstrapp ved uakseptabel atferd/krenkelser
11. Aktivitetsplaner og dokumentasjon i saker

STATSFORVALTAREN I ROGALAND

Statens Hus, Lagårdsveien 44, Pb 59, 4001 Stavanger | sfropost@statsforvalteren.no |

